Collegij Soc[ieta]tis Jesu Dusseldorpij 1653
ex donatione D. Sophie Hardt
[illegible] D. Antonij [illegible]

Lectura Nicolai Abbatis super tertio Libro Decretaliũ
Baſileæ ap. Joan. Amerbachium 1488

De vi. et hone. cleri.

ſunt ſibi ꝓhibiti ſine ſui ſuꝑioris licẽtia. vt vouere ꝑegrinari. ⁊ ſi. xx. q. iiij. monachis. Jtẽ defenſio fit ex ꝓpria volũtate. ſed volũtas religioſi dependet a volũtate abbatis. vt in. c. ij. de teſta. li. vj. cum ſi. Jo. de lig. in. d. tractatu concludit ꝙ ſi põt cõmode haberi ſuperioris licẽtia poſtulanda ẽ. als autẽ licitũ eſt ſe defendere cũ hoc cõpetat de iure naturali. j. di. ius naturale. ⁊ quo ad actus naturales nõ cẽſetur mortuꝰ. ad hoc. xvj. q. j. placuit. ⁊ qd ibi nõ. ⁊ in. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. ꝓ hoc ꝑmo facit gl. no. xij. q. j. c. nõ dicatis. que dicit religioſum poſſe elemoſynã facere de bonis monaſterij morienti fame ſi nõ põt licẽtia ſuꝑioris cõmode haberi. Si ergo ꝑ actum als ſibi illicitũ põt ſubuenire vite alterius. fortius ꝑ actũ licitũ põt ſubuenire vite ꝓprie. jmo eſt plus dicendũ vt aduerſus ſuũ ſuꝑiorẽ poſſit ſe defendere ſi ſuꝑior eũ inuadit ꝯ omnẽ regulã ar. in. c. ex pte. j. de accu. ⁊ hoc bene no. Et inquantum iſtud. c. ſimplr ꝓhibet delationẽ armoꝝ. intellige in cultello feritorio ſeu offenſorio. ſecus autez in cultello paruo apto ad incidendũ panem ⁊ alia neceſſaria. talẽ eñi clericus licite defert. vt in. c. latoꝛ. j. d homi. Nã ſi ille clericꝰ licite nõ portaſſet illũ cultellũ incidiſſet in irregularitatẽ. q2 dediſſet operam rei illicite ſecuta morte alterius. prout ibi dicitur. ⁊ idẽ dic in religioſo. vt ꝓbat in cle. ne ĩ agro. de ſta. regu. §. nullus. Et aduerte q2 licet clerici ſeculares nõ ſint excõicati ipo facto ex delatione armoꝝ. ſed excõicandi vt hic. religioſi tñ tenentes arma intra ſepta monaſterij ſine licẽtia ſuꝑioris ipſo facto ſũt excõicati. vt. d. cle. ne in agro. de ſta. reg. ¶ Jn gl. j. ibi. ad terrorẽ latronũ. idẽ dic ex alia iuſta cã. vt in. d. c. dilecto. ⁊. §. plenius dixi. ⁊ poſſunt portare ob hãc cãm. nedũ arma defenſionis. ſꝫ etiã offenſionis. vt ſatis ꝓbat in. d. c. dilecto. ⁊. d. c. oli ¶ Jn fi. glo. no. glo. bene. vult enim ꝙ ex ſola delatione armorũ clericus perdit priuilegium ſi tertio monitus non deſiſtit. de quo plene dic vt dixi in. c. cõtingit. ⁊. c. ad audientiam. in glo. alle ¶ Jn gl. fi. in fi. hec glo. vult ſepare caudam a capite intelligendo ꝑncipiũ illiꝰ. c. in clericis ⁊ finẽ in laicis. ſꝫ vt dicũt doc. ⁊ bene etiam in clericis finis. c. adaptari põt. ⁊ magis cõgruit rubrice vt procedat ꝯ clericũ ordine ſucceſſiuo. nã primo ſuſpendet. ſecũdo excõmunicabit. tertio deponet. vt in iuribus allegatis in glo. nam ⁊ ꝯtra laicum nõ proceditur imediate ad excõicationẽ. ſed prius incipiendũ eſt a penis cõcilij generalis. j. de vſuris. q2 in omnibus. ⁊ no. bene hoc dictũ Ber. vt clericus vſurarius non deponat incõtinenti. ſed procedat ordine ſucceſſiuo ꝑdicto. Et ex hoc intellectu glo. no. ꝙ qñ copula ⁊ ponit iter eque ꝑncipalia. exponit copulatiua ꝑ alternatiua. facit qd no. in. l. j. ff. de his qui no. infa. ⁊ ibi Butri. ⁊ Bar. Nam ad deferendã excõicationẽ nõ requiruut iſta duo copulatiue. ſ. ꝙ ferat arma ⁊ ꝙ ſit vſurariꝰ. ſed ſufficit alterũ duoꝝ. potes dicere ꝙ id qd dictum eſt in clericis habet locuz ratione continentie. ſed vbi propter ipſum crimen videtur ꝙ poſſit peti ꝙ deponatur ꝑ ea que habentur in. d. c. q2. ⁊ per id quod dicit hic gl.

Ut quiſqꝫ. Preſbyter habens populuz debet habere clericum qui ſecum cantet ⁊ in alijs hic expreſſis eum iuuet. ¶ Nota primo ꝙ in dubio redditꝰ eccleſie ꝓſumunt ſufficere ꝑ duobus. videlicet pro pſbro ⁊ clerico. dicẽs ergo nõ ſufficere ꝑ clerico habet hoc probare. ⁊ ad hoc quotidie allegat iſte tex. ¶ Nota ſecũdo ibi ſecũ cantet. ⁊ ibi legat. ꝙ differẽtia eſt inter cantare ⁊ legere. ⁊ ꝙ officiũ diuinũ licite cantat. Aduertendũ tñ ꝙ cantans in ecclia diuinum officiũ vt placeat populo peccat grauiter. vñ alibi dicit tex. ꝙ deũ moribꝰ ſtimulat qui vocibus populũ delectat. xcij. di. c. j. ⁊. ij. Cantandũ ẽ ergo principaliter ad laudẽ dei ⁊ magis corde ꝙ ore. ad hoc facit. xxiiij. q. j. in. c. odi ⁊ ꝑieci. vbi glo. colligit ar. cõtra ſcholares qui vadũt ad eccleſiã vt videant dñas. nõ enim prodeſt eis auditio diuinorum. ſed potius nocet. vt habet ibi ¶ Jtem nota ꝙ in eccleſia parochiali debet ad minus eẽ vnus clericus vltra ſacerdotẽ. ⁊ dicit Pau. in cle. ne in agro. de ſta. regu. de mente iurium eſſe vt iſte clericus ſit ibi intitulatus. licet de facto cõtrarium ſeruet. facit ad hꝫ c. poſtulaſti. de iure pa. ⁊. c. ꝓpoſuit. de fi. preſby. et no. circa que verſatur officium huius clerici. Jtez no. preſbrm nõ debere dicere miſſam ſine clerico. vide bo. tex. in. d. c. propoſuit. de conſe. di. j. c. hoc quoqꝫ. ſi tamen ſolus diceret nihilominus conficeret licet cũ peccato. vt not. in. d. c. hoc quoqꝫ. q2 ad ſubſtantiam cõfectionis ſeu actionis ſufficiunt illa pauca verba que dicit ſacerdos in ſecreto. vt in. c. panis. de conſe. di. ij. ¶ Ultimo nota ꝙ licite preſbyter tenet pueros in eccleſia cauſa docendi eos. imo tenet hortari parochianos ſuos vt ſuos pueros mittant ad eccleſiam ad addiſcendum fidem. j. principia fidei. vt pater noſter. aue Maria. ⁊ ſymbolum. ⁊ conſequenter prima litterarum rudimenta ſeu alphabetũ. debet etiam ſm do. An. docere pueros pſalmũ illũ. Quicunqꝫ vult ſaluos eẽ. ⁊c. ¶ Jn glo. j. ibi ſine capella. ⁊ credo hoc etiam ꝓcedere in capella ſine cura. nam ex quo habet onꝰ celebrandi miſſam dꝫ habere clericũ. cum ſine clerici ſuffragio celebrare nõ debeat. ꝓbatur in. c. propoſuit. alle. §. ſed fortius aſtringit ad tenendum clericum quãdo habet curam. vt hic dicitur ¶ Jn glo. ij. in fi. no. glo. iuncto tex. que dicatur dos ſufficiens pro eccleſia tam collegiata ꝙ ſimplici. vide bonam glo. in. c. cum ſicut. de cõſe. eccle. vl alta. ⁊. xxj q. j. c. ¶ Sed oppo. contra tex. ⁊ glo. de. c. hoc ꝙ. pre alle. vbi dicitur clericum non debere celebrare. niſi in ꝓſentia plurium clericorum. ſaltem duoruz. vt verificetur ſua pluralis locutio cum dicit. dominus vobiſcũ. So. iura in hoc varie diſponũt. ſꝫ concludendo dic ꝙ aut eccleſia ſufficit pro plurimis. ⁊ tunc ſerua illud. c. hoc quoqꝫ. Aut non ſufficit niſi duobus. ⁊ tunc ſi eſt poſſibile habeat clericum ſui ordinis. ſcꝫ ſacerdotem. vt vno deficiente aliꝰ ſuppleat. ſic intellige. c. illud. vij. q. j. ſi nõ poteſt ꝯgrue habere ſacerdotem habeat diaconum. xxiiij. di. ꝑſbyteri. Si vero non poteſt habere diaconum habeat clericum in inferiori ordine. vt hic. nã minus

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

K. R. 267

ſufficit preſbro ⁊ ſeruitori ſeu clerico ꝙ̄ duobus p̄-
ſbyteris. vide bonam glo. in. d. cle. ne in agro. §. ad
hoc. nec peccaret clericus ſi propter inopiam nullū
teneret. ar. in. c. de his. j. de eccle. edi. quo caſu lici-
te admittit populū ad adiuuandum eum. ar. in. c.
non liceat. iuncta glo. xcij. di. ⁊ ſic tempera glo. i. c.
ſedulo. xxxviij. di. que dicit non ſufficere ꝙ popu-
lus reſpondeat amen. ¶ In glo. iij. ibi. quoniam
videmus. mens glo. eſt allegando illum text. ꝙ in
pulpito qui nō eſt ſubdiaconus epl̄am legere non
debet. Conclude dicta doc. ſic ꝙ non ordinatus ad
ſubdiaconatum nec in pulpito nec in veſtibus ſa-
cris deputatis ſubdiacono epiſtolam legere poteſt.
xcij. di. non licet. al's peccaret grauiter ⁊ puniretur
vt habetur. j. de cle. nō or. mi. c. j. ⁊. ij. q2 nō poſſet
ꝓmoueri ad ſubdiaconatū ſine diſpenſatiōe. per
ea que habentur in. d. c. j. ⁊. ij. imo videtur ꝙ requi
ratur diſpenſatio pape. vt ibi tangitur in gl. quod
no. q2 de facto fit ꝯtrarium. Sic ergo nō in veſtib⁹
ſacris ⁊ non in pulpito etiam laic⁹ in neceſſitate po
teſt dicere epiſtolam. ad hoc qd̄ le. ⁊ no. in. d. c. nō
licet. vt voluit Jo. an. quod no. ¶ In ea. gl. ibi ab
ordine ſuo recedere. vt dicit Jo. an. ⁊ bene hoc nō
probant iura ſequētia. nec etiā admittit̄ conſuetu-
do. nam quotidie videmus nedum diaconū. ſed
etiam ſacerdotem dicere epl̄am. nam per promoti-
onē ad maiores ordines nō amittit quis minores
ordines. nec eorūdem executionē. ⁊ vide glo. in. c.
ſi qui clerici. lxxiiij. di. que dicit ꝙ videtur recedere
a minoribus ordinibus quo ad onera. ⁊ ſatis poſ-
ſet dici ſaluando iſtā glo. ⁊ illam vt neceſſitate non
imminente nō debeat cōpelli ad officium minoris or
dinis ex quo promotus fuit ad maiores. ⁊ referas
glo. ad opi. vulgarium. q2 forte putant vulgares
illum retroceſſiſſe. ⁊ hoc eſt vtile in eccleſijs collegi-
atis vbi ſunt multi clerici in diuerſis ordinibus. vt
ordinatus ad maiores licite recuſet neceſſitate non
imminente in minoribus ſeruire ⁊ tene menti iſtam
glo. ſic intellectam quā cōmuniter reprobant doc.
⁊ forte nō bene ita ſimpliciter. ¶ In glo. penul. i ſi.
⁊ per hoc tollit̄ ꝯtrariū qd̄ forte poſſet formari de
toto titulo de magiſtris. vbi patet magiſtros cōſti-
tuendos in eccleſijs collegiatis. nō autē in minori-
bus. Hic enim ꝙ iura illius tituli loquūtur in alio
magiſtro. ſ. de idoneo. hic autē de inſtructore pue
roꝝ quo ad prima rudimēta litterarū. ⁊ quo ad ec-
cleſiaſtica. de quibus in iſta glo. ⁊ ſe.

Si quis ex clericis Non poteſt
breuius ſummari. ſed no. ex tex. clericum
nō debere deferre tonſurā capillorum. ſ; debet hr̄e
raſuram in ſupiori pte. ⁊ tonſuram in inferiori. Et
quid ſignificet illa raſura que al's clerica dicit̄ ⁊ qd̄
circulus capillorū q̄ alias dicit̄ corona. ⁊ qd̄ tonſu-
ra in inferiori pte vſq; ad aures. vide glo. in cle. ij.
de vi. ⁊ hone. cle. que ſatis notabilis eſt quo ad hec
⁊ vide tex. xij. q. j. duo ſunt genera. Et no. ꝙ nō de-
ferens tonſurā peccat mortalit̄. nam dign⁹ eſt ana-
themate vt hic. ⁊. c. ſi quis. xxiij. di. Quid autem in
monialib⁹. vide bo. glo. quā tenebis menti in cle.
attendentes. de ſta. regu. ⁊ fuerūt opi. ꝑ tex. in. c. q̄
cunq;. xxx. di. q̄ dicit mulierē eē excōicandam ſi ſi-
ne cauſa capillos ſibi p̄cideret. debet eni portare co
mam in ſignū ſubiectionis. ſic alibi dicit tex. l; ma-
le ſeruet̄ in tuſcia ⁊ lombardia. mulieres poſtq; nu
pſerūt debere velare caput ſuū in ſignū ſubiectiōis
ꝺ quo dic vt habet̄. xxxiij. q. v. hec imago. ⁊. c. mu
lier. glo. tn̄ in. d. cle. attēdentes. cōcludit ꝙ monia-
les debent habere tonſuram in pte inferiori. ⁊ ita
ſeruatur de cōſuetudine. nā precidunt̄ ſibi crines
vſq; ad aures. idē dicit glo. de ꝯuerſis in. d. cle. ij.
vnde cōuerſi ⁊ moniales nō portant clericam in p-
te ſuperiori. ſed tantū tonſuram in inferiori parte.
rōnem vide ꝑ glo. alle. ſ.

Additio. In glo. fi. in fi. no. glo. ꝙ quan
do canon loquitur ꝑ v̄ba p̄ſen-
tis temporis nō eſt canon late ſententie. ſed feren-
de. de quo in. c. ſi diligenti. de fo. compe.

Clericus. Breue eſt ⁊ aliter nō ſū-
matur. Nota clericū nō
debere nutrire barbam. qd̄ procedit etiā
in his qui ſunt de ordine militantiū. hic nō ſūt alia.

Clericus. Legitur duob⁹ modis.
p̄mo ꝙ p̄ncipium ⁊ finis
ponāt vnū caſum. mediū vero ponat aliū.
⁊ ſm̄ hunc intellectū. h. d. Si cleric⁹ nō in ſacris cō-
trahit m̄rimoniū vxorē nō dimittit ⁊ ſi ꝓfeſſus cō-
trahit ſepabit̄ ab vxore ⁊ iteꝝ tondebit̄. ⁊ legit̄ ſe-
cūdo mō vt vnū caſū ponat. ⁊ iſte mod⁹ ē magis lr̄e
ꝯſentane⁹. ⁊ h̄ dicit in ſūma. Cleric⁹ nō in ſacris nec
ꝓfeſſus pōt vxorē ducere. ſ; iteꝝ tōdebit̄ ſi vult gau
dere p̄uilegio clericali vel diſpenſatiue tenere bene
ficium. ¶ No. p̄mo ibi ſi ſit ſine gradu. iuncto p̄nci
plo ꝙ cleric⁹ i minorib⁹ ordinibus pōt dici ſine gra
du. ex quo do. An. arguit ꝙ exiſtens in minoribus
nō degradat̄ propt̄ delictum. hoc tn̄ ar. ē falſū. vt
clariſſime habet̄ in. c. ſi quis eps. xxvij. q. j. vbi pꝫ
ꝙ in quocunq; ordine ꝯſtitutus rōne delicti degra
dand⁹ ē. ad idē. c. cū nō ab hoīe. de iudi. vide no. i
c. ij. de cle. ex. mi. ⁊ dic ad iſtū tex. ꝙ ē ſine gradu. ſ.
ſacro. vt dr̄ in gl. nec ꝑ h̄ exiſtimes q̄n etiā ordines
minores ſint ſacri. cū ordo ſit ſignaculum ſacrū ſ;
maiores ordines dicunt̄ ſacri ꝑ excellentiā. de quo
vide bo. gl. xxxij. di. in ſum. ¶ No. ſcd̄o a ꝯrio lr̄e
duo q̄ impediūt m̄rimoniū ꝯhendū ⁊ dirimūt poſt
ꝯtractum vt eſt ſacer ordo ⁊ ꝓfeſſio in religione appro
bata. ⁊ vide qd̄ lati⁹ le. ⁊ no. in. c. vnico. de vo. li. vj
Vltimo no. ibi. iteꝝ tondeat̄ ꝙ cleric⁹ ꝯiugatus nō
ꝑdit irrecupabiliter p̄uilegiū clericale ex dimiſſiōe
tonſure. ſ; illud recupat ſtatim q̄n retondet̄. nā iſte
cleric⁹ de quo in lr̄a nō tondet̄ iterū ad aliū finem
niſi vt gaudeat p̄uilegio clericali. Gaudet eni ſolū
in duob⁹ de quib⁹ in. c. vnico. de cleri. cōiu. lib. vj.
Et ſm̄ iſtā lec. videt̄ hic tex. ꝓ no. ꝑ doc. in. d. c. vni-
co. q̄nimo dicūt plus ibi doc. ꝙ ſi mortua vxore cle
ricus reaſſumit tonſurā ip̄o facto recupat oīa priui
legia clericalia dūmō fuerat vnica ⁊ virgo. ¶ In gl.
ij. ibi ita ꝙ monachus eſſet vult dicere ꝙ ſola parē-
tum traditio nō ſufficeret ad inhabilitādū ip̄ſū ad
matrimoniū ꝯhendum. ſed requiritur volūtas ꝑ-

pria ipſius ingreſſi. vt in. c. cum ſcimus. alle. in glo.
τ an τ qñ pater τ mater vel tutoꝛ poſſint quẽ trade
re religioni dicet̃ plene in. c. j. τ. ij. j. de reg. In gl.
fi. ibi. debet poꝛtare coꝛonam. ſed ꝯ hoc oppo. de. c.
Johãnes. de cle. côiu. τ de. c. vnico. co. ti. li. vj. vbi
patet ꝙ eſt in optione ipſius coniugati. ergo nõ de-
bebat ħ diſponi vt iterũ tonderetur. Sol. vt ꝑdixi
iſte tex. habet duos intellectus. Pꝛimus ꝙ princi-
pium τ finis intelligantur de clerico ſeculari in mi-
noꝛibus conſtituto. τ iſte nõ mandat̃ tonderi. me-
dium vero loquatur ĩ côuerſo ſeu monacho. τ iſte
debet iterum tonderi. qꝛ nõ potuit matrimonium
côtrahere. τ ſm hunc intellectum ceſſat côtrarium
Secũdo poteſt intelligi vt tota littera ponat vnuꝫ
caſum. τ loquatur in eo qui nõ eſt in ſacris nec ꝓ-
feſſus. Et ad côtrariuꝫ cômuniter rñdetur ꝙ debꝫ
tonderi cauſatiue. ſ. ſi vult gaudere ꝑuilegio cleri-
cali. vel ſi diſpenſatiue vult tenere beneficium ſine
cura. τ de hoc plene dicet̃ in. c. Johãnes. ꝑallegi. τ
ſm hunc intellectũ hic eſt caſus rotundus de eo qõ
ꝑdixi. ꝙ clericus côiugatus ex dimiſſione tonſure
nõ perdit irrecuperabiliter ꝑuilegium clericale. ſi i
continenti reaſſumendo tonſuram reaſſumit priui
legium. τ hec. no. τc̃.

Clericis. Breue eſt τ poteſt ſic ſum-
mari. Clericus debet ton-
ſuram deferre. τ ſi nõ vult poteſt inuitus a
ſuo ſuperioꝛi tonderi. h. d. ¶ No. ꝑmo ex text. ar.
ꝙ archidiacon⁹ hꝫ iuriſditionẽ in iſtis minimis cõ-
tra clericos. facit. c. ad hoc. de offi. archi. ſ dic vt ibi
no. in. §. in quadam ¶ No. ſecũdo ꝙ ſuperioꝛ põt
ꝑcidere capillos clerico ſibi ſubiecto etiã reluctanti
ſine metu excôicatiõis. Et põt littera ĩtelligi dupli-
citer. Pꝛimo a ſuis archidiaconis. i. de mandato
archidiaconoꝝ. nõ enim tenetur ipſe facere mani-
bus ꝓpꝛijs. Secundo vt arbitroꝛ poteſt intelligi
ꝓpꝛie vt in ignominiã clerici ſupioꝛ incidat ſibi cri-
nes nõ oꝛdinate ſicut faceret barbitonſoꝛ. ſed ita τ
taliter ꝙ ille nõ poſſit comã nutrire. τ intelligeretur
iſtum tex. quatenus loquatur de inuitis vt proce-
dat in clericis ꝯſtitutis in ſacris vel in minoꝛib⁹ vo
lentibus gaudere priuilegio clericali. naꝫ foꝛte poꝛ
tant tonſuram paruam τ nutriunt comã moꝛe mu
lieris qõ tendit in oppꝛobrium cleri. facit cle. ij. co.
ti. τ vide qõ dicit̃ in. c. fi. de cle. côiu ¶ In glo. fi. ibi
qõ iam ſuſcepit ſimilẽ habes. xxiij. q. vj. in ſũma.
Sed contra hoc facit. qꝛ bonũ nõ volũtariũ nõ eſt
remunerabile. c. nõ ſatis. lxxxvj. di. vnde alibi dic̃
glo. ꝙ deus eſt remuneratoꝛ aduerbioꝝ τ non no
minum. in. c. j. de collu. detegen. i. deus nõ reſpicit
qõ fit. ſed quo animo fit. τ an bene fiat. ꝗ quis nun
ꝗ debet cõpelli ꝑ eccleſiam ad bonũ faciẽdum. ſol
ue ħ ꝯtrarium vt habet̃. xxiij. q. vj. in. c. vides. τ in
. §. fi. ca. cã τ. q ¶ In fi. glo. ſed cõtra hanc cõcluſio
nem in glo. eſt tex. expreſſus. ff. de reg. iur. l. inuito.
vbi inuito nõ confert̃ beneficium. ſolue ꝯtrium ꝑ
vt no. glo. τ Bar. in. l. ſoluendo. ff. de neg. geſ. Sꝫ
melius poteſt ſic dici ꝙ reſpectu voluntatis ſeu dũ
cõſulitur voluntati nunꝗ beneficium poteſt cõfer
ri i inuitum. qꝛ beneficiuꝫ generaliter ſumptum eſt
beniuola actio gaudium pꝛebens capienti. vt i li.
feu. in ti. qui. mo. feu. amit. c. j. Sed reſpectu vtilita
tis poteſt beneficium côferri in inuitum. vt ſi te vo
lentem mittere in ignem vi cohibeo. vt eſt tex. in. c
τ qui emendat. xlv. di. Ad pꝛopoſitum ergo hic cõ
ſulitur vtilitati clerici τ decoꝛi tot⁹ oꝛdinis clerica
lis. nec habetur reſpectus ad voluntatem ipſius.

Additio. Uide etiam per Bart. in. l. ſer
uus. de. ṽ. ob. τ ſoluit ipſe ꝙ aut
beneficium ſeu cõmodum tm̃ reſpicit inuitũ τ con
tradicentem. τ procedit regula in inuitum. aut re-
ſpicit etiam tertiam perſonaꝫ. τ tunc rõne tertij cõ-
fertur etiam in inuitum. ſicut dicimus in clerico ꝗ
nõ poteſt renũciare ne conueniatur coꝛam eccleſia
ſtico. Item honoꝛes pꝛopter publicam vtilitatem
etiam inuitis cõferuntur. vt ſꝫ in ti. de mu. τ ho. per
totum. τ vide ad materiam id qõ dicitur in. l. ſiqs
in ꝯſcribẽdo. C. de epi. τ cle. τ in. l. nõ tm̃. ff. ꝺ app.

Monaſteria. Frequẽtans mona-
ſteria monialium et
monitus non deſiſtens ſi clericus ẽ depo-
nitur. ſi laicus excõmunicatur. h. d. ¶ Nota ꝑmo
ꝙ ex frequentatione ad monaſteria monialiuꝫ oꝛi-
tur ſiniſtra ſuſpitio contra accedentes. nam ꝑiculo
ſa eſt ſexus cõmixtio. vt eſt tex. cum glo. in. c. mulie
res. de iudi. lib. vj. ideo clericus pꝛohibetur ſolus
ĩmiſcere fabulis cum muliere. lxxxj. di. c. clericus.
τ. c. clerici ¶ Nota ſecũdo duo requiſita vt ꝗs poſ
ſit impune frequentare monaſteria monialium. ſ.
cauſa rõnabilis. τ ꝙ ſit manifeſta. Non enim ſuffi-
cit cauſam rõnabilem allegare niſi illa ſit manifeſta
nec ſufficit occaſio cõſanguinitatis ſm Jo. an. naꝫ
licet raro poſſit viſitare cõſanguineam. nõ tamẽ ħ
pꝛetextu debet fieri frequens acceſſus. qꝛ etiã i con
ſanguineis id ſcelus perpetratum reperitur. vt in
c. j. de coha. cle. τ mulie. τ ad pꝛopoſitum vide tex.
xviij. q. ij. diffinim⁹. τ in. c. in decima. ¶ Itẽ no. ca
ſum in quo laicus efficitur de foꝛo eccleſie. ſ. peccã-
do vel nimis confabulando cum monialibus. naꝫ
cõmittit ſacrilegium qõ eſt de foꝛo eccl'iaſtico. c. cũ
ſit. de fo. compe. xvij. q. iiij. ſiquis ſuadente. ¶ Sꝫ
oppo. ꝯ illud ꝑncipium. c. nam viſitare monaſteria
nõ eſt in ſe malum. facit. xlj. di. in. c. parſimoniam.
Sol. iſte tex. dupliciter exponit̃. Pꝛimo vt ponat̃
cõtinens ꝓ cõtento. τ ſic exponatur monaſterium
ſanctimonialium. i. monaſterioꝛum moniales. Se
cundo põt intelligi ꝓpꝛie. nam licet ꝗs non loquat̃
cũ monialib⁹. nõ tñ dꝫ frequẽtare ad ipſarum mo-
naſteria. nam ſepe intactis ab ĩmunda violatione
coꝛpib⁹ fugit caſtitas ipſa de moꝛibus. vt dicit tex.
Auguſtini in. c. nec ſolo. xxvij. q. v. ꝑiculoſũ eni eſt
ſepe viſitãdo moniales. Eſt eni facies mulieri vẽr⁹
vrẽs. vt dic̃ Salomõ ¶ Scdõ oppo. ad fi. c. cũ man-
dat laicos excõicari τ a cetu fideliũ excludi. nã ꝑ ſo-
lã excõicatõeꝫ excluſi ſũt a cetu fideliũ. xj. q. iij. c. cũ
excõicato. So. ꝑmo expõit̃ τ ꝓ id ẽ. τ ex ħ nõ ꝙ qñ
copulatiua ponit̃ int̃ duo. ꝗꝝ alterũ ẽ ſeqla ſeu effe
ctus alteri⁹ copula exponit̃ ꝓ id ẽ. fac. l. j. ff. ꝺ pac.
τ qõ ibi no. Scdõ ſoluit̃ ꝙ debẽt excludi a cetu fide
liũ ꝑ ſubtractionẽ ſacramẽtoꝝ de facto. Uel meli⁹

loquit̄ de denunciatiōe q̄ ſit ꝑ excōicationem.c.pa
ſtoꝛalis.de appella.vt ſit ſenſus ꝙ eṗs debet iſtos
laicos excōicare.⁊ ita eos poſtmodū denūciare vt
pꝛoꝛſus careant cōione fideliuꝫ. Et no.ex hoc ⁊ ex
tex.duo.Pꝛimo ꝙ officiū epoꝝ eſt intendere circa
honeſtatē monialiū.vt nimis nō frequētent̄ ꝑ lai-
cos vel clericos.vnde hodie pōt eṗs ⁊ dꝫ oīs mo-
niales viſitare annuatim etiā ſi ſint exempte. vt in
cle.attendētes.de ſta.regu.Scḋo ꝙ frequētās mo
naſteria monialiū nō eſt excōicatus ipo facto. epi
aūt ꝑ eoꝝ ſtatuta ſolēt fulminare excōicationem

Additio. vſqꝫ ibi in glo.ij. ¶ In glo.j. ibi ⁊.c.diffinim⁹.ibi dr̄ ꝙ qn̄ quis
vult loqui moniali dꝫ loqui in p̄ſentia abbatiſſe.et
cū ea ꝯpendioſa verba dicere.⁊ dicit Hoſti.ꝙ ſicut
nō licet frequētare monaſteria monialiū. ſic etiam
hoſpitia cōmatrū vel beguinaꝝ.vt in.c.ꝑiciosum
in glo.alle.⁊ facit qḋ habet̄ in cle.j.de reli. do. ¶ In
ea.glo.ibi nō ſūt.vbi dicit̄ ꝙ nō ſufficit dicere ꝯſcia
mea munda eſt quo ad deum nō curo quid alij lo-
quātur quādo quis frequētat monaſteria. qꝛ non
ſolū expedit quē habere bonā ꝯſciam quo ad deū.
ſꝫ etiā habere bonā famā ne alij ſcādalizent̄. ¶ In
glo.ij.in fi.no.glo.ad ſtatuta facientia mentioneꝫ
de frequētatiōe vt ex duabus vicibus inducat̄ fre
quētatio.⁊ ꝑ iſta glo.facit dictū Archi. in.c. illud.
xij.di.vbi dicit ꝙ ex duabus vicibus inducit̄ con-
ſuetudo ad maleficium. facit.l.iij. C. de epi.audi.
Hoſti.tn̄ diſcrepat a dicto glo. ⁊ dicit recurrēdum
ad cōmunē vſum loquendi. vt.l.iij. ff.de reb⁹ du.
ar.in.l.j.ff.de flumi.⁊ meli⁹ in.c.de cauſis.de offi.
dele. Io.an.ſentit ꝙ ſi poſt admonitionē acceſſerit
habet locū diſpoſitio huius tex.qḋ ſatis placet. nā
oꝛitur maxima ſuſpitio ꝯ monitū iterantē acceſſuꝫ
Et aduerte qꝛ hic nō ponitur debita pena coeunti
um cū monialibus.ſꝫ tn̄ puniunt̄ iſti ex ſuſpitione
ꝓpter inobediētiam ex contemptu monitionis ſu-
perioꝛis.nam vbi vere conſtaret de delicto cleric⁹
in quocunqꝫ oꝛdine.debet deponi ⁊ detrudi i mo-
naſterio ad agendū ꝑpetuam penitētiā. xxvij.q.j.
c.ſi qua monacha.⁊.c.ſiq̇s eṗs.Laicus vero ſm̄ le
ges decapitatur.⁊ omnia bona applicantur mona
ſterio cui intulit iniuriā.vt eſt lex canonizata ea.cā
⁊.q.ſiquis rapuerit.ad idem.l.ſi quis nō dicam ra
pere.C.de epi.⁊ cleri.⁊ in coꝛpoꝛe vſ̄ ſumitur. Et
quot peccata cōmittat talis perpetrans hoc ſcelus
cum moniali.vide glo.quā ſemper tene mēti.in.c.
virginibus.ea .cā ⁊. q.cōmittit enim ſacrilegium.
quia ledit ſacrum.Item inceſtum.quia cum cōſan
guinea ſpirituali.Item adulterium.quia cū ſpon-
ſa dei. Et an poſſit accuſari accumulatiue de quo-
libet iſtoꝝ delictoꝝ.an vero debeat eligere alterū.
vide ibi glo.que iudicio meo nō vſqꝫquaqꝫ ſoluit q̄
ſtionē.ſꝫ reducas illā gl.ad no.ꝑ Bar.i.l.ſenat⁹.ff.
de accu.⁊ ꝑ Io.an.in addi.ſpe.i ti.d̾ homi.i.ꝑn.

Quoniam. Epiſcopus poteſt ſta-
tuere in eccleſia certuꝫ
numerū clericoꝛum.ſm̄ ipius facultates q̄
viuant in cōmuni ⁊ contradictoꝛes ad hoc cōpelle-
re.⁊ iſtos in cōmuni viuentes poteſt abſoluere ab
excōmunicatione incurſa propter iniectionem ma
nuū in ſocium.Et tria ſunt dicta.ſecundū ibi.ſiqui
tertium ibi indulgemus. ¶ Nota pꝛimo caſuꝫ no-
tabilem ſm̄ cōem intellectum ꝙ eṗus cum capitulo
eccleſiam parochialem poteſt facere eccleſiaꝫ colle-
giatā.⁊ diſponere vt clerici licet ſeculares viuant i
cōmuni.⁊ ſub vno tectu doꝛmiant.⁊ ſic dicit Abb.
fuiſſe diſputatum ⁊ determinatū per magiſtrū ſu-
um ⁊ ſeruatū i dioceſ̄ .claramō .auctoꝛitate huius
c.⁊ facit.c.a nobis.de iurepa.⁊ quod no.in.c.cum
dilectus.de conſue. ¶ Nota ſecundo ꝙ ex eo ꝙ cle
rici viuunt in cōmuni in aliqua eccleſia p̄ſumit̄ ibi
eē collegium.ad hoc vide no.per Inno.⁊ in.c.po-
ſtulaſti.de iurepa. ¶ Tertio no.ibi.valeatis ꝙ eṗs
non artatur ad faciendū clericos viuere in cōmu-
ni vt hic dicit.licet poſſit facere.ꝓ hoc facit text̄.ibi
licitū vobis ſit.⁊c̄. Nam ſubiectū voluntati ñ ſubij
cit̄ neceſſitati.xxxij.q.vij.c. apoſtol⁹.⁊.l. nō q̄cq̄d.
ff.de iudi.Item nota in.v̄.ſicui.caſum in quo du-
rioꝛ vita inducitur clericis ſecularibus.nā cōpellū-
tur ponere redditus in cōmuni ⁊ ſimul cum alijs
viuere. ¶ Nota in v̄ſi.indulgemus.vnū priuilegi
um clericoꝛum etiam ſeculariū habitantiū in com-
muni.poſſunt eni abſolui ab excōicatione inflicta
ꝓ iniectione manuū in ſociū ab eṗo loci. ⁊ idem te-
net glo.in.c.decimas.xvj.q.j.⁊ in.c. nullus. xvij.
q.iiij.⁊ Inno.hic.Sꝫ diceres tu.hoc videt̄ mihi eē
regulare.vt in.c.ꝑuenit.j.de ſen.ex.dic illud. c.ꝓ-
cedere in leui iniuria.ſꝫ inferens clerico iniuriā me
diocrē nō pōt regulariter abſolui niſi a papa.vt i.c
ſiq̇s ſuadēte.xvij.q.iiij.vſ̄ priuilegiū iſtud operat̄
cū iniuria fuerit mediocri.⁊ idē ē in religioſis vt ē
in.c.monachi.de ſen.ex.Sed ſeculares non abſol
uunt̄ niſi ab eṗo vt hic.cū iſtud priuilegiū ſoluꝫ ſit
indultum eṗis.vt patet in antiqua ex ſupraſcripti-
one.ſed monachi poſſūt abſolui per eoꝝ abbatem
vt in.d.c.monachi.vbi vero iniuria fuerit atrox.
nec illi nec iſti abſoluunt̄ niſi a ſolo papa.vt hic i fi.
⁊ in.d.c.monachi.⁊ in.c.cū illoꝝ.eo.ti. ¶ In glo.
j.ibi habenda eſt rō expenſaꝝ.no .glo.iuncto tex.
ad quā debēt aduertere maxime iuuenes vt tn̄ ex
pendant ⁊ nō ampli⁹ quātū habēt in redditibus.
imo cōſilium ē ꝙ ſemꝑ aliquid ſupſit.nā ſiq̇s expen
dit tantū quantū habet in redditib⁹ ex caſu aduer-
ſo efficit̄ paupioꝛ.⁊ ita cōſulit̄ tutoꝛi pupilli.l.iij.ff.
vbi pupil.educari debeat. In glo.fi.nō allegat gl.
tex.aliquē ꝓ hoc vltimo dicto.ſꝫ vide tex.in.c.fi.s̄.
de p̄ſump.Et inſtant doc. hic circa h̄.ſꝫ cōclude ſic
ꝙ aut p̄bende nō ſint diſtincte.nec ē numer⁹ i eccle
ſia.⁊ tūc cōtra imperrantē licite pōt opponi de defe
ctu facultatū ⁊ vnus ſol⁹ etiā inuitis alijs pōt oppo
nere.vt ſentit h̄ Io.an.facit.c.ex pte. ⁊ qḋ ibi not.
de cōceſ.p̄ben.Cui aūt icumbit onus pꝛobandi an
excipienti ꝙ facultates nō ſufficiāt. an imperranti
ꝙ imo ſufficiunt:dic vt no.in.d.c.fi.Si v̄o p̄bende
ſint diuiſe tunc mihi placet opinio vt iſta exceptio
defectus facultatum nō ſufficiat.quoniā ex q̄ p̄bē-
da vacat vel eſt vacatura.nō poſſūt clerici p̄tende-
re intereſſe ſtante integritate p̄bendarū.Quidam
tamē tenēt dictū huius glo.ſꝫ pꝛimum plus placet

qđ tenet Bonagui. in. c. dilecto de preben. ¶ In
glo. ij. in fine iſte vltimus intellectus vt loquatur ī
regularibus cōmuniter nō recipit̄ a docto. ⁊ bene.
primo patet qꝛ tex. dat ep̄is facultatem ⁊ nō neceſſi
tatem hoc faciendi. ſed regulares tenent̄ ad hoc de
neceſſitate. vt in. c. cum ad monaſteriū. de ſta. reg.
Itē hic diſponitur vt redditus iſtoꝝ veniant in cō-
muni ſed regulares nō habent redditꝰ diſtinctos.
vt in. d. c. cum ad monaſterium. Item hic indulge
tur ep̄is vt iſtos poſſint abſoluere ſed in regulari-
bus hoc nō eſt cōceſſum ep̄is ſed prelatis ipſorum
religioſorum. vt in. d. c. monachi. Cōmuniter ergo
intellige hoc. c. vt loquatur in clericis ſecularibus
nō ꝙ ipſi neceſſitent̄ ex iure debito ad viuendū ī cō-
muni. nec ep̄s neceſſitat̄ ad hoc faciendum ſed dat̄
facultas ep̄o vt poſſit eccleſiam erigere in collegia-
tam ⁊ diſponere vt hic dicitur. nam nō fit deterior
conditio clericorum inſpecto fine. ¶ Vnuꝫ tamen
aduerte. hic dicit Jo. an. ⁊ fuit dictū Hoſti. in ſum-
ma eo. ti. §. j. ꝙ hoc poteſt ep̄s niſi conſuetudo ſit ꝑ
ſcripta vt clerici viuant diuiſim niſi ex tali conſue-
tudine nutriretur inhoneſtas ſeu contemneretur
ſeruitium eccl̄ie. nā tunc nō ob. conſuetudine pote
rit ep̄s diſponere prout hic dicit̄. ar. i. c. inter quat-
tuor de reli. domi. Ego autē nō video ꝙ ꝯſuetudo
poſſit ſimpliciter induci cōtra diſpoſitionē huiꝰ. c.
cum hic nō imponat̄ neceſſitas ep̄is ſed datur eis
facultas hoc faciendi. ſed in his que ſunt mere fa-
cultatis ex nō vſu nō introducitur cōſuetudo. nam
ſi ego frequētaui molendinuꝫ tuum dūtaxat ꝑ. xl.
annos nō ex hoc eſt introducta cōſuetudo vt non
poſſim ire ad aliud molendinū. ⁊ ſic de ſimilibꝰ. vt
no. plene in. c. ioannes. de cleri. cōiu. per Cy. in. l. j.
C. que ſit lon. cōſue. ⁊ no. in. c. ex parte aſtenſis. de
conceſ. preben. facit. l. j. ff. de via pub. tex. op. in. l.
ſi certis annis. C. de pac. niſi forte ep̄o volente cle-
rici cōtradixiſſēt ⁊ tunc forte potuiſſet induci cōſue
tudo. vt no. in iuribus preall'e. Et hec faciunt ad q̄
ſtionem quotidianam de qua al's interrogatꝰ fui
de facto nunquid maior pars canonicoꝝ poſſit in-
uita minori parte omnia bona ponere in cōmuni.
⁊ ſtatuere vt cōmuniter viuant in cōmuni eccleſia.
⁊ facit in ar. pro parte affirmatiua. c. fi. j. de his que
fi. a ma. p. ca. vbi maior pars diſponit de redditibꝰ
ꝑbendarū ſingularium ad opus piū inuita mino-
ri pte. Credo ꝙ ſoli canonici ſine ep̄o hoc nō poſſūt
etiam vno cōtradicente. ar. in regula qđ oēs tāgit.
⁊ qđ ibi no. per glo. de regu. iur. li. vj. ⁊ qꝛ per hoc
ſtatutum nō ſolū diſponit̄ de redditibus. ſed etiaꝫ
de perſonis. Item inſcio ep̄o nō poſſunt alterare
ſtatutum eccleſie. vt in. c. cum cōſuetudinis. de con
ſue. vide glo. in. c. ij. de verbo. ſig. li. vj. ſed ep̄s cuꝫ
maiori parte capituli poterit hoc ar. opti. hic. nam
ſi poteſt de nouo diſponere fortius collegium iam
inductū poteſt inducere vt viuant in cōmuni. vt ꝓ
batur in. c. panis. circa medium. de conſe. di. ij. in-
tellige tamē iſtum tex. cum cōſilio capituli ſeu cum
cōſenſu. ſed ſi ſine cauſa rationabili nō vult ꝯſenti
re tunc cōtradictio habetur pro conſenſu. vt not.
Archi. in. c. j. de conſti. li. vj.

CVm ab omni. Eccleſiaſtici iu-
dices ⁊ delega
ti gratis iudicare debēt nec exigere pn̄t de-
cimā vel aliā quotam litis etiā ſi hoc habeat ꝯſuetu
do. primo rephendit auariciam iudicū. ſecūdo po-
nit reprehenſionis cauſam. tertio cōcludit iuſticiā.
¶ Nota primo ꝙ nō ſolum abſtinendū eſt a malo
ſed ab omni eo qđ ſpecies mali eſt. tex. in cle. cupiē
tes. de pe. in prin. imo a bono ſi tamen ſequeretur
malum. per id qđ habetur. ne cle. vel mona. c. j.
Et pro intellectu aduerte poſt abbatē hic. quedaꝫ
enī ſunt bona in ſe que nulla intentiōe pn̄t fieri ma
la vt laudare deum. quedā enim ſunt in ſe ita ma
la vt nulla intentione poſſunt fieri bona ſicut blaſ
phemare deū adulterari. ⁊ ſil'ia facere. quedā ſunt
de genere bonoꝝ. vt dare elemoſynam ieiunare. ⁊
ſi. ⁊ iſta ex circūſtantijs poſſūt fieri mala. nā ſi darē
elemoſynā vel ieiunarem ad pompā potius deme-
reor ꝗ̄ mereor. qꝛ abutor bono. xij. q. j. certe. j. q. j.
nō eſt putāda. quedā vero ſunt indifferētia. vt pu-
ta qꝛ nō ſunt in ſe bona nec mala nec de genere bo
norum vel maloꝝ. ⁊ hec intentione pn̄t fieri bona
vel mala vt leuare lapidem de terra. naꝫ ſi leuo eo
aio vt proximus nō ledat̄ efficitur bonum. ſi dimitto
vt proximus ledat̄ efficitur malum. ⁊ de iſtis indif
ferentibus intellige illum. ꝟ. vulgatum. quicquid
agunt hoīes intentio iudicat oīs. Intentio ergo
nō prodeſt in his que in ſe ſūt mala. ad hoc bo. tex.
in. c. nō ſolum. de regula. li. vj. vbi dicit̄ ꝙ puritati
cōſcientie nō debet deeſſe iudiciuꝫ rationis. ⁊ alibi
dicit ap'ſ. qui ignorat ignorabitur. xxxviij. di. qui
ea que dei ſunt. ⁊c. ſenſus ergo huius l're eſt vt nō
ſolum ſit abſtinendum ab eo qđ in ſe eſt malū. ſed
etiam ab eo qđ occaſionaliter poteſt eſſe malum ſicē
recipere pecuniam pro iudicando. poſſet enim in-
ducere iudicem ad iniuſticiam. ⁊ ideo dicit̄ in pſal-
mo. Beatus qui excutit manus ſuas ab omni mu
nere. ⁊ vide. j. q. j. ſunt nōnulli. ¶ Scđo no. ibi ſe-
cularium more. ꝙ cōſuetudo ſecularium honeſtati
obuia nō eſt a clericis imitanda. ¶ Tertio no. ar.
ex iſto tex. ꝙ valet cōſuetudo in foro ſeculari vt de-
tur iudici pro labore ſuo certa quota litis puta vi-
ceſima vel decima. ⁊ vide ſpe. qui hoc tenet in ti. de
ſalarijs. §. j. ꝟ. ſi vero ordinarius. vtruꝫ poſſit hoc
induci in foro eccleſiaſtico. j. dicetur cum gl. iſte tn̄
tex. apertiſſime facit ꝙ nō. ¶ Nota ibi preter expē
ſas. ꝙ dictio preter qn̄ꝙ includit. ſenſus enim litte
re eſt ꝙ nedum petebant iſti expenſas victualium
ſed etiam certam quotam litis. ⁊ vide de hac dictio
ne qđ no. Inno. in. c. dudum. ij. de elec. ⁊ ibi latiuſ
dixi. ¶ Nota ibi vt ex ipſis honeſte viuere pulchrū
tex. ꝙ redditus eccleſiaſtici aſſignantur clerici prin-
cipaliter vt ex ipſis honeſte viuere poſſint. nō enī
tenentur primo ſubuenire pauperibus ꝗ̄ eis. nec
primo reedificare edificia eccleſie. primo enim de-
bet ipſe viuere ⁊ de his que ſuperſunt alia pia ope
ra facere. ſic intellige tex. xvj. q. j. c. fi. vbi dicitur ꝙ
quicquid habēt clerici pauperū eſt. ⁊ vide bo. tex.
j. c. de his. j. de eccle. edi. ⁊ no. illud verbū honeſte
viuere. nō enī debēt ex redditibus viuē inhoneſte

⁊ vide dictũ Hiero.xliiij.di.in prin. Itẽ nõ.ibi gra
tis.⁊c.ꝙ nullũ prorſus mun⁹ debet iudex eccleſia-
ſtic⁹ exigẽ a ptib⁹. Ultio no.ex fi.iũcta gl.fi.ꝙ ſnia
lata intercedente pecunia eſt ipo iure nulla. Nun-
quid autẽ cõmittaꝛ ſimonia: vide glo.menti cõmẽ
dandã.j.q.iij.vendentes.que cõcludit ꝙ in ꝓpha-
nis nõ cõmittiꝛ ſimonia lꝫ ſit grauiſſimũ peccatuꝫ
rõ qꝛ ſimonia cõmittiꝛ tm̃ in ſpũalibus vl' annexis
j.q.j.quaſi per totum ⁊ maxime ibi in ſũma.ſed in
rebus ſpũalib⁹ ſatis poteſt dici ſimoniaꝫ cõmitti ſi
do pecuniã vt habeam ſniam ꝓ me qꝛ volo conſeq̃
ſpũale vel ſibi annexum. ¶ In glo.j.in prin.vide-
tur glo.excipiendo caſum a regula ꝙ redimere ve-
xationẽ ſuaꝫ ſit ſpecies mali.qđ a doc.cõiter repro
baꝛ cũ hoc fiat auctoritate iuri.ꝗ nõ eſt malum nec
ſpecies mali.xxiiij.q.iiij.qui peccat.⁊.l. gracchus.
C.de adul.ſꝫ forte glo.habuit reſpectũ ad actũ i ſe.
i.ad ipſam dationẽ pecunie iudici factaꝫ.⁊ an ⁊ qñ
liceat dare pecuniam ad obſeruationẽ iuris ſui ple
ne no.in.c.dilectus de ſimo.⁊.c.ad aures.eo.ti.et
dic vt ibi. Sed h̃ cadit vna bona queſtio ⁊ vtilis nũ
quid tradens pecuniã iudici poſſit illam repetere
tanꝗ̃ indebite ſolutã: ⁊ exclude vnũ caſũ indubita
bilẽ quãdo dedit eo aĩo vt iudicẽ corrũperet ad fe-
rendã ꝑciſe ſniam pro ſe.nam tunc ceſſat repetitio
cum turpitudo verſetur ex vtraqꝫ parte. fiſcus eñi
talem pecuniam repetere põt qꝛ ipe accipit oĩa iſta
illicite acquiſita.vt.l.luti⁹.ff.de iure fiſ. Sed dubi-
tabilis caſus ẽ quando dedit pecuniã vt ꝯſeruaret
ius ſuũ ⁊ vt ſententiam recte ferat: de hoc vide gl.
xiiij.q.v.c.nõ ſane.⁊.xj.q.iij.qui recte.vbi ponun
tur opiniones cõtrarie.videꝛ tamen ibi glo. mag̃
inclinare vt locus ſit repetitioni qꝛ nõ turpiꝛ dedit
ſed iudex turpiter recepit.ꝓ hoc.d.c.nõ ſane.⁊.l.ij
ff.de cõdi.ob tur.cãm.ſꝫ Bar.in auc.ſꝫ nouo iure.
C.de pen.iu.qui male iudicauit tenet ꝙ hodie per
ius nouiſſimũ nõ poteſt repeti cũ nõ ſit licituꝫ quo
quo mõ dare pecuniã iudici. Satis ego putarẽ ex
circũſtantijs hanc q̃õnem diffiniendã vt ſi veriſſi-
ter timebat grauari habeat locũ prima opi.vt poſ-
ſit repetere.alſ aũt ſecus qꝛ prima fronte ẽ ꝑſum-
ptio ꝯ dantẽ ꝙ voluerit corrũpere iudicẽ. ⁊ in hoc
no.iſtã glo.dũ dicit niſi manifeſte ꝓbetur ꝯriũ.
nã licet oẽs hodie vtãꝛ bonis v̄bis nihilominꝰ mẽ
te id agũt vt iudex ferat ꝓ eis ſniam ⁊ pecunia ſeu
munera ſolent ꝑuertere animũ iudicis ⁊ cecare vt
nõ videat ius alterius ptis.nã afficiꝛ incõtinẽti ad
ius tradẽtis.ꝓ h̃.j.q.j.ſũt nonnulli.viij.q.ij.c.j.⁊
ij.⁊ primũ dictũ glo.clare ꝓcedit qñ extra iudiciuꝫ
quis dat pecuniã iudici vt nõ moleſtet eũ.tũc enim
nõ tractaꝛ de ꝑiudicio alterius ptis. ¶ In.glo.ij.
ibi ordinari⁹ autẽ nõ debet hr̃e niſi ſportulas. pri-
mo ꝓ declaratiõe videndũ ẽ q̃d ſint iſte ſportule.ſe
cũdo q̃d poſſit recipe iſte ordinari⁹ vel delegatus.
¶ Dic ad ꝑmũ ꝙ ſportule ſũt quedã vaſa que vul-
gariter vocanꝛ ſportule.⁊ poniꝛ cõtinẽs ꝓ ꝯtento.
qꝛ in illis vaſis ſolebãt deferri munera iudicib⁹ et
qualia debent eſſe iſta munera ſeu quãta nõ ẽ lege
diffinitũ.vt in auc.generaliter alle.in glo. ¶ Et ad
uerte qꝛ dubiũ eſt nũquid iudex eccleſiaſtic⁹ ordia-
rius poſſit petere iſtas ſportulas ſicut iudex ſecula
ris.⁊ tenet Jo.an.hic ⁊ cõiter doc.ꝙ nõ.⁊ idẽ no.i
c.vnico de pluſpeti. ⁊ ſatis iudicio meo ꝓbaꝛ hoc
in tex.nam licet queſtio in ꝑn.loquaꝛ in delegato.
ratio tamẽ decidendi nõ minus cõcernit ordinari-
os ꝗ̃ delegatos cũ ⁊ ipſi ſint beneficiati ⁊ beneficia
dantur eis vt ius reddant ex quo habẽt iuriſditio-
nẽ ita ꝙ fortius dꝫ abſtinere ordinari⁹ eccleſiaſtic⁹
ꝗ̃ delegatus. Itẽ aduerte qꝛ licet lr̃a in ꝑn.loquaꝛ
de quota litis.tamẽ in.v̄.mandam⁹.⁊ in.v̄.non at
tendentes.clare innuiꝛ vt nihil a ptibus ꝓrſus ſit
exigendũ.⁊ hodie videꝛ declaratũ in.c. ſtatutũ.§.
inſuper.de reſcrip.li.vj.vbi tantũ cõceduntꝛ expẽ-
ſe victualiũ cũ iudex delegat⁹ ꝓficiſciꝛ extra domi-
cilium.nunquid aũt valeat cõſuetudo in oppoſitũ.
Spe.in loco ꝯ.alle.tenet ꝙ ſic.cui⁹ dictuꝫ reprobat
glo.in cle.ſtatutũ.de electi.ꝑ iſtum tex.qui bene fa
cit.nã h̃ dãnatur ꝯſuetudo vt patet ibi more ſecula
rium.niſi diceres ꝙ nõ erat cõſuetudo iſta in foro
eccleſiaſtico ſed tm̃ in ſeculari. Dñs Car.h̃ dicit at-
tentari poſſe ꝙ ſi cõſuetudo nõ habuit ortuꝫ ab ex-
actione poſſũt tũc partes ad obſeruandũ laudabi-
lem ꝯſuetudinem cõpelli.ar.in.c.ad apoſtolicam.
j.de ſimo.ſed hoc dictũ mihi nõ placet qm̃ aut pre-
ceſſit exactio ⁊ tũc clarꝫ vt cõſuetudo nõ potuerit in
duci qꝛ ꝯtra honeſtatẽ ⁊ cõtra mentẽ hui⁹.c.⁊ facit
j.q.iij.ex multis. Aut nõ ꝑceſſit exactio ⁊ tunc non
induciꝛ conſuetudo ex liberalitate donantiũ ſꝫ q̃li-
bet donatio habet effectũ ſuum.iuxta ea que noꝛ.
Bar.in.l.cũ de in rem verſo.ff.de vſuris.facit.l.ſi
certis annis.C.de pactis. ¶ Nec ob.c.ad apoſtoli
cã.qꝛ illud loquiꝛ quãdo diu aliquid fuit datuꝫ in
piam cauſam.tunc eñi laici videnꝛ voluiſſe induce
re illam cõſuetudinẽ.vt ibi plene no. ¶ Cõclude ꝗ̃
ꝙ de iure ciuili ordinarius petit iſta munera a lege
nõ diffinita. Delegatus aũt petit ꝓut diciꝛ h̃ in gl.
ſꝫ de iure canonico nec ordinari⁹ nec delegat⁹ pñt
petere aliquid ꝓ labore iudicãdi ꝑ id qđ habeꝛ i lit-
tera. ¶ Sed dubium eſt quid ſi delegatus non ha
bet ſufficiens beneficium vnde viuat nunq̃d poſ-
ſit petere ſaltem vt delegatus principis.iſta littera
a contrario in verbo non obſtante facit ꝙ ſic. ⁊ licꝫ
quidam teneant oppoſitum per alias rõnes littere
ſcꝫ quia iudicium debet eſſe gratuitum. Item quia
obediẽdum eſt principi deleganti .⁊ ſic tenuit Pe.
de ancha.hic tamẽ vt dixi iſtam opi .non puto ve-
ram.nam delegatus principis ſecularis recipit pe-
cuniam pro labore ſuo nõ tamẽ eſt iudicium ſuum
minus gratuitũ.vt patet in.d.auc.iuncta. d.l.fi.C
quando prouo.non eſt ne.ſic etiam tollitur alia ra
tio cum ſeculares nõ min⁹ teneanꝛ obedire impa-
tori.vt in.c.ij.de maio.⁊ obe. ¶ In glo. ſuper. v̄.
preter expenſas.in fi. hec glo. proſequitur in effe-
ctu tres queſtiones. Prima de delegato principis
nunquid poſſit petere expenſas cum proficiſcitur
extra domicilium ſuuꝫ occaſione cauſe ſibi delega
te.ſecũdo queritur de ordinario.tertio de delega-
to ordinarij.⁊ ſecũda pars ibi.ordinari⁹.tertia ibi
itẽ ſi ordinari⁹. Et circa iſtã glo.poſſũt formari alie
tres q̃ſtiones. Prima nunquid delegat⁹ principis

ſufficienter beneficiatus poſſit petere expēſas iſtaſ
quas feciſſet cū ꝓficiſcit extra domiciliū. ſcḋo que-
ritur nunquid debeat ↄputare expenſas q̄s fuiſſꝫ
domi facturus. tertio nunquid veniant expenſe vi
ctualiū ⁊ vecturaꝝ equoꝝ ⁊ ſimiliū. ⁊ ḋ his viḋ bo.
glo. in ꝑalle. c. ſtatutū. §. inſuper. de reſcrip. li. vj. ⁊
cōclude totā materiā ſic. aut querimus de ordina-
rio aut de delegato: primo caſu regularit' iſtas ex-
penſas nō petit cū ad hoc capiat reddit' beneficij.
vt ſuſtineat ipſius onera niſi in caſu hic excepto in
glo. Delegatus vero quātūcūqꝫ ſit ſufficienter bñ
ficiatus licite petit expenſas tam ꝓ vecturis q̄ꝫ pro
victualib' ⁊ ſilibus. vt hic ⁊ in. d. §. inſuper. nā iſta
iura loquunt' indiſtincte ⁊ tacite ſentiunt iſtos dele
gatos eē ſufficienter bñficiatos. nā beneficia iſta ñ
conferunt' eis cum hoc onere cū nō habeant iuriſ
ditionē ordinariam annexā. ideo nō cogunt' tales
clerici proficiſci extra domiciliū ꝓprijs ſumptibus
nec tenent' cōputare expenſas quas fuiſſent domi
facturi cum iſta iura indiſtincte ꝑmittant eis illas
expenſas. nec diſtinguūt ſicut faciūt in ordinario.
In delegato inferioris a principe ē magis dubiūꝫ
nam iſta glo. tenet q' ordinari' delegās debeat ſibi
ꝓuidere. ſed glo. in. §. inſuper diſtinguit. aut depu
tatur ad vniuerſitatē cauſaꝝ ⁊ tūc ipſe ordinari' ha-
bet ꝓuidere. ar. in. c. inter cetera ꝑalle. aut deputa-
tur ad vnā cām ⁊ malicioſe ⁊ idē. ſed ſi ceſſante ma
licia delegat tunc etiā ipſe poterit petere expenſas
a partib'. ar. hic. ⁊ hoc plus placet q̄ꝫ dictū glo. hu-
ius. nam papa ē ordinarius cunctorū. ix. q. iij. cun
cta per mundū. ⁊ tñ nō prouidet ſuo delegato ſed
ꝓuidetur a ꝑtibus. Idē no. ſpe. in ti. de ſala. §. j. v̄.
porro. circa fi. Idē ergo ſit in ordinario inferiori.
qꝛ eadē dꝫ eē rō de pte q̄ ad ptē ſic ḋ toto q̄ ad totuꝫ
s. de offi. dele. paſtoralis. in. §. itē cū totum. ⁊ in. l.
que de tota. ff. de rei ven. ¶ Nunquid aūt ordina-
rius poſſit petere ſalariū ꝓ aſſeſſore: Io. de monte
mur. vt hic refert Io. an. diſputauit ⁊ formauit q̄-
ſtionē in ep̄o cognoſcente de cā matrimoniali: ⁊ cō
cludit q' nō q̄ꝫq̄ꝫ queſtionē formauerit in cā ſpūali
tñ rōnes ſue cōcludūt idē i qualibet cā. Mouetur
enī ex eo q' ordinari' dꝫ ſcire canones in quib' ver
ſatur. c. j. de cōſan. ⁊ affi. Itē qꝛ ad hoc habet reddi
tus vt ſubeat oīa onera. Itē nō repit' hoc iure ſta-
tutū vt ordinari' hoc cāu poſſit ſuos ſubditos col-
lectare. i. collectā ſeu pecuniā exigere. x. q. iij. qꝛ co-
gnouimus. Et q̄ꝫq̄ꝫ accidere poſſit vt cā nō ſit deci-
ſibilis ſm ius canonicū tñ hoc raro ↄtingit vt cau-
ſa eccleſiaſtica nō poſſit decidi ſm ius canonicū. vt
in. c. ſuper ſpecula. de priuile. ꝓuideat ḡ de ſuo qñ
hoc ↄtingit. ⁊ hoc ſatis placet ⁊ cōiter tenet' a docto
ribus. tñ delegatus licite petit ſalarium ꝓ aſſeſſore
dūmodo fraudulenter hoc nō faciat vt qꝛ dicit ſe
indigere aſſeſſore vbi in veritate nō indiget. arg. h
⁊ hodie habet' clare in. c. ſtatutū. §. aſſeſſorē. ꝑalle.
An aūt ꝓ notario cauſe poſſit aliquid peti in dele-
gato: dic q' ſic. ar. in. d. c. ſtatutū. §. notariū. Sed in
ordinario pōt dubitari qꝛ ipſe debet ꝓuidere ſuis
officialibus ⁊ vide qḋ no. in cle. ſtatutū. de elec. In
arbitrio vero nunq̄d poſſit exigere ſportulas. viḋ
qḋ no. in ſpe. de arbi. §. fi. v̄. ſed nunquid arbiter.
¶ In glo. pe. ibi iuriſcōſultus. ⁊c. ex hoc ⁊ ex iuri-
bus alle. in glo. habes q' ꝓ ſcīa iuris licite quis pe-
tit mercedē. ⁊ qualiter merces ſit cōſtituenda iuris
peritis ſiue ſint aduocati ſiue cōſultores. ⁊ quid ſi
moriat' aduocatus vel doctor ſalariatus anteq̄ꝫ ex-
pleat tempus ſuū ſeu cauſam quā promouendam
aſſumpſit. vide pulchre i. l. j. ff. de va. ⁊ extraor. co.
per glo. ⁊ Bar.

DEus qui. Ad euitandū ſcandalū poſſūt religioſi diuerſi
habitus miſſi ad p̄dicandū de nouo cōuer
ſis ſe in vnū ſuperiorem habitū ⁊ ꝓpoſitū cōforma
re. primo ponit exordiū. ſecūdo cām mandati. ibi.
ne igit'. tertio mandatū. ibi. mandam'. ¶ No. pri-
mo tex. valde no. ⁊ ſin. iudicio meo q' vbicunqꝫ ex
honeſta cauſa cōueniūt homines diſparis habit' ⁊
obſeruantie ſi ſcandalū generat' alijs ex diuerſita-
te pōt ſe cōformare in vnū honeſtū habitū ⁊ ꝓpoſi-
tum. ⁊ intelligo ꝓpoſitū quo ad modū viuendi. ad
hoc vide glo. no. xvj. q. vij. in noua in glo. fi. q̄ dicit
q' monachus factus ep̄s vel canonic' regulari pōt
ſi ſcandalū generat' alijs ſe cōformare in ſuperiori
habitu moribus illoꝝ inter quos viuit. ⁊ pondera
qḋ dixi de ſcandalo als ſec'. ſic intelligo glo. q̄ vide
tur illi cōtraria. xvj. q. j. in. c. de monachis. ⁊ vide
etiam duas gloſas no. e. cā ⁊. q. in. c. ij. ⁊. iij. que di
cūt q' monachus ꝓmotus ad officiuꝫ ſeculare. pu-
ta ad ep̄atum vel ad aliā eccleſiā curatā nō aſtringi
tur ſeruare regulam ſicut ꝑmo. ſed extra ſubſtātia-
lia regule poterit ſe ↄformare moribus illoꝝ. inter
quos viuit. nec ſic ſtricte poteſt regulaꝫ ſeruare ex-
tra monaſteriū ſicut in monaſterio. ⁊ dic vt ibi.
Secūdo no. ar. pro vitanda nimia religionum cō-
fuſione ⁊ multiplicitate. nam diuerſitas habit' ri-
tus ⁊ obſeruātie in vna eadēqꝫ fide generat ſcanda
lum apud infideles. hac rōne grauiter peccāt inue-
nientes regulā de nouo abſqꝫ cōfirmatione roma-
ni pontificis. ⁊ vide bonū tex. in. c. fi. de reli. domi.
nec excuſant' q' hoc faciūt ad bonū finē. nā pōt eis
rñderi prout no. dicit tex. in. c. nō ſolū. de regula.
li. vj. ſ. q' puritati cōſcīe nō debet deeſſe iudiciū rati
onis. ¶ Ultimo nota ibi q̄ꝫtum ad hoc ſpectat offi
cium q' vbi aliquid ↄcedit' propt' neceſſitatem illud
videt' eſſe cōceſſū quatenus neceſſitas h̄ poſtulat.
⁊ ſic cauſa limitata limitatū parit effectū. In gl. ibi
hoc verū intellige quantū ad ſolennitatem. no. gl.
iuncto tex. q' contenta in regula religioſoꝝ nō obli
gant regulariter ex voto ꝑter tria ſubalia regule.
Uotū enim in profeſſione emiſſū refert' ad illa tria
ſubſtantialia vt ad cōtinentiā obediētiā ⁊ pauper-
tatē. ⁊ hoc voluit beatus Tho. vt dicam plene in. c.
nam cōcupiſcentiā. de conſti. Itē ꝓbo rōe. nam ſi
votum pariter cōcerneret oīa ↄtenta in regula q̄re
fieret ſpecialis prouiſio ⁊ magis ſpecifice notarent'
illa tria. vt no. in. c. cum ad monaſteriuꝫ. de ſta. re-
gu. nā ibi dicit' q' illa tria ſunt ita ānexa ordini mo
nachali q' etiā papa diſpēſare nō poteſt ⁊ intellige
vt ibi dicam. ḡ cetera ↄtenta in regula non ſic obli
gant ex voto imo tenuit beatus Tho. q' niſi regula

ꝓhibeat in alijs ꝓceptiue vł religioſus peccet ex cō
temptu nō obligaꝛ ad mortale ex tranſgreſſiōe cu-
iuſlibet cōtenti in regula al's vt dicꝛ periculoſior eēt
ſtatus regulariū ꝙ̄ ſeculariū cū ex nimia diſtrictōe
difficile ſit ad vnguē obſeruare ſemꝑ. ⁊ hoc ſentit
etiā iſta glo. dum dicit cetera etiā requiri ad ſolēni
tatē religionis. ⁊ ꝙ papa pōt in illis libere diſpone
re. Itē ꝓbaꝛ ⁊ alia rōne notabiliori. papa hoc nō i-
dulget imo ꝓcipit vt rōne ſcandali euitandi cōueni
ant in vnū ꝓpoſitū ⁊ in vnū habitū ergo nō tenen
tur ad iſtas obſeruātias ex voto. q2 nō debet quis
votū omittere propter ſcādalū alteriꝰ. nā facilꝰ ſcā-
dalū naſci ꝑmittiꝛ ꝙ̄ veritas relinquaꝛ. vt no. in. c.
ij. de no. op. nū. nō eni ꝓpter ſcandalū ꝓximi poſ-
ſet religioſus ducere vxorē ſiue dimittere habitū
vel al's obſeruātias que ſūt ad ſolēnitatem ordinis
vt hic habeꝛ. Et hac rōne q2 nō ſunt de ſubſtantia
religionis. ⁊ ꝙ per papam tolli pñt ꝯſuluit do. car.
vt ipe refert in. c. cū ad monaſteriū. ꝙ ſi in certo mo
naſterio nō eſt memoria in ꝯtrium ꝙ eſus carnium
fuerit ꝓhibitꝰ ꝙ de nouo aſſumētes ibi habitū nō
peccant ſequēdo mores diuturnos alioꝝ ⁊ maxie
hodie papa ſciente ⁊ tolerante. nā cōſuetudo tanti
temporis inducit ꝓſumptionē alicuiꝰ ti. c. j. de pre-
ſcrip. li. vj. ⁊ certū eſt ꝙ ex cauſa iſta pñt tolli. vt hic
Idē dic de alijs obſeruātijs cōcernētibꝰ ſolēnitatē
nā idē videmus in clericis ſecularibꝰ. In multi eni
eoꝝ ſtatus relaxatꝰ ē ⁊ nō ſūt ſub illa diſtrictione q̄
erant tpe aplōꝝ. nam primo ꝓhibebanꝛ vti ꝓprio
hodie ſecus. xij. q. j. certe. ⁊ ibi in ſumma. Itē gra-
uius puniebanꝛ pmo ex fornicatione ꝙ̄ hodie. vt
dicit tex. in. c. fraternitatis. xxxiiij. di. defectus no-
ſtri tpis quibꝰ nō ſolū merita ſed etiam corpora ho
minū defecerūt cenſurā ⁊ diſtrictionē antiquorū
canonū non patitur pmanere. ⁊ facit qđ dicā in. c.
vt clericoꝝ. j. e. ⁊ facit qđ no. in. c. ſuꝑ eo. j. ō regu.
Sed nunquid ſi certa religio reduciꝛ ad priorē ob-
ſeruantiam teneanꝛ hoīes ibi ꝓfeſſi ſm obſeruan-
tiam laxiorē obſeruare diſtrictionē antiquā nouiꝛ
reformatā: ⁊ dic vt ibi dicetur. In eadē gl. ibi cō
formabūt aūt iſti ſe. no. glo. quatenus dicit de ſu-
periori habitu ⁊ licet iſte tex. nō dicat ꝫ loquaꝛ indi-
ſtincte tñ dictū glo. placet ⁊ cōiter approbaꝛ. faē qđ
no. glo. in ſili in. d. c. in noua. ⁊ ꝓbaꝛ rōne ſic. ꝯfor
mitas iſta in habitu ⁊ obſeruātia ꝑmittiꝛ rōne ſcā
dali euitandi. dꝫ ḡ eē ꝑmiſſio quatenus neceſſitas
vrget ⁊ quatenus ſcandalū iminet qđ videꝛ ceſſare
in habitu inferiori. ⁊ ꝑ hoc dicerē limitando glo. ꝙ
vbi ſcandalū poſſet oriri ex diuerſitate habitꝰ infe-
rioris debet eē oīmoda ꝯformitas regule. nec ꝓce
deret iſta glo. ⁊ credo ꝙ glo. nō ſenſiſſet cōtrarium
Et facit iſta glo. iuncto tex. in ar. de eo qui incedit
vt laicus vel clericꝰ ſecularis deferendo inferiꝰ ha-
bitū religionis nūquid incidat in penā. c. ij. ne cle.
vel mo. li. vj. ⁊ tenet Io. an. hic ꝙ ſic. ⁊ idē gl. i cle. ij
eo. ti. ⁊ Io. an. in mercu. ſuꝑ regula. ſi. de reg. iur.
li. vj. ⁊ ſentit do. An. hic. facit tex. iſte in ar. q2 ꝯfor-
mitas hec in ſuꝑiori habitu ꝑmittiꝛ vt ſcandalum
euiteꝛ. ergo aliud vbi nulla cā ſubeſſet. ꝯtrariū tꝫ
ꝫ Io. de lig. poſt Zenze. in. d. cle. ij. nō eni valet ꝫ

argumentū nō licet ſine cā ergo incidit in penā illi-
us. c. ij. Et aduerte q2 adducerē iſtū tex. cū glo. de
directo ꝯ opi. Io. an. licet ipe adducat ꝓ ſe. nam vt
hic patet iuncta glo. aliud ē ex toto dimittere aliud
ē ſuperius nō portare. nā ꝑmittiꝛ in ſuꝑiori dimiſ-
ſio ⁊ tñ inferius ⁊ ſubtus teneꝛ portare vt ꝫ in glo.
ergo pena. c. ij. nō verificaꝛ in iſtis q2 aliud ē dimit
tere oīno aliud in ſuꝑioribus tm̄. vt ꝫ ꝓbaꝛ expſſe
⁊ in. d. c. in noua. vbi glo. nā ꝯſtitutio penalis non
debet extendi ſaltē ad caſum nō habentē oīmodā
rōnem. vt no. Io. an. in regula odia. de reg. iur. li.
vj. in mercu. facit qđ ipe no. in. c. j. de tēpo. ordi. li.
vj. in glo. ſua in fi. Et in fine gl. hoc ar. ſm. opi. hāc
hug. cōiter dānatur ⁊ cōis cōcluſio ē vt religioſus
nō poſſit eē canonicus in eccłia ſeculari nec habe-
re aliud beneficiū ſeculare ſimplex. vt in. c. ſuꝑ eo.
de regula. ꝓalle. vbi de hoc ꝑ doc. facit. c. qđ dei ti-
morē. de ſta. reg. vbi ꝑmittiꝛ canonico regulari et
monacho vt poſſint ꝓmoueri ad eccłiam curatam
ſecularē rōne cure aīarum. vbi ergo ceſſat hec rō
cure nō poſſunt aſſumi ad beneficia ſecularia. nec
ob. c. quorūdā alle. in glo. q2 vt ibi no. dꝫ intelligi i
eccleſia cathedrali regulari. nam illa eccłia ſiracuſa
na fuit olim monachoꝝ. ⁊ idē reſpōdeꝛ ad. c. j. lviij
di. Alibi eni ꝓfeſſus pōt aſſumi vt ſit monachꝰ ſeu
canonicꝰ in eccleſia cathedrali regulari eiuſdē or-
dinis ſecus ſi eccleſia cathedralis eēt alteriꝰ obſer-
uantie. cle. j. de elec. ⁊ vide ibi glo. no. Nunqđ reli-
gioſus poſſit ꝓmoueri in prelatū ſeu rectorē eccłie
ſecularis collegiate ſicut ꝓmoueꝛ in epm̄ vel in re-
ctorem eccleſie parochialis curate nō collegiate. et
dic vt ibi no. ⁊ materiam plene dicemus. in. d. c. qđ
dei timorem. de ſta. regu.

C **Um decorem.** Ludi thea-
trales etiam
ꝓtextu conſuetudinis in eccłijs vel ꝑ cleri-
cos fieri nō debent. h. d. primo ponit factum repre
henſibile. ſecūdo illud ꝓcipit emendari. ibi frater-
nitati. Nota pmo ꝙ ludi ſeculares nō debēt fieri
i eccleſijs. Et dicebāꝛ iſti ludi theatrales a theatro.
i. in loco apto ad theorandum. i. ſpeculandū. vnde
larue dicunꝛ deformitates hominū ſiue per appoſi
tiones pellium ſiue coloꝝ. ⁊ in vulgari dicunꝛ ma-
ſchare. ludibria vero dicūꝛ narratiōes reꝝ inhone
ſtarū. ⁊ tales ludi nō debent fieri in eccleſiis nec eti
am per clericos vbicunqꝫ q̄nimo dicit canon cleri-
cū nō debere intereſſe iſtis ludis. imo ſi clerico exi-
ſtente in menſa ꝯuenit hiſtrio vel bufo debet cleri-
cus de menſa ſurgere ⁊ potiꝰ recedere ꝙ̄ iſta vide-
re vel audire geſta illoꝝ. vt i. c. nō oportet. de cōſe.
di. v. non tamen per iſtū tex. ꝓhibentur repſentati
ones ſolennitatū fidei noſtre vt hic dicꝛ in gl. quā
no. ꝓ obſeruantia cō. Sed hic queriꝛ nunquid
iſti bufones ſeu hiſtriones ſeu luſores pñt promo
ueri ad clericatū ſaltem poſt penitētiam: ⁊ dicit hic
Inno. ⁊ bene ꝙ non. iſti eni ſunt infames. vt ē tex.
ij. di. c. j. ⁊. c. ꝓtea. iiij. q. j. c. j. ⁊. l. ij. §. ait ꝓtor. ff. de
his qui no. infa. imo nec corpus xpi debet eis non
penitentibus indulgeri. de conſe. di. ij. in. c. pe. re-
quiriꝛ tñ ad hoc vt repellanꝛ a ꝓmotione vt dicit

Inno. q habeāt hoc officiū in curia vel q aſſuefece
rint ſe in arte illa. ſecus aūt ſm eū vbi in occulto h
feciſſent maxime ad cōplacentiam infirmi. naʒ da-
uid licet eſſet iuſtꝰ ſepe pulſauit citharā ⁊ choreiza-
uit. Idē dicit ſi in publico ſel' vl' pluries hoc fecerit
dūmodo nō aſſueſecerit ſe qꝛ infamia ē illa q̄ prohi
bet eos a ꝓmotione. hoc vltimū dictū nō puto ſim
pliciter verū. vnde credo q ſi ſaltē bis ī publico ex-
ercuerit illā artē cauſa queſtus efficit infamis. ar.
optimū in. l. palā. ff. de ritu nup. vbi tex. no. inuit
dici mulierē meretricē ſi admiſit duos cauſa q̄ſtus
⁊ no. hoc. idē ergo dicēdū ē ī hiſtrionibꝰ vt dicant
hiſtriones ⁊ bufones ſi cā queſtus bis exercuerit
illā artē. facit. xxv. q. ij. ita nos. ⁊ l. iij. C. d epi. au.
⁊ qd no. Archi. in. c. illud. xij. di. Et de iſtis cithari
ſtis an ⁊ q̄n ſine peccato licitū ſit pulſare ⁊ an ſit pec
catū aliquid dare iſtis hiſtrionibꝰ ⁊ bufonibꝰ. vide
lxxxvj. di. in. c. donare. ⁊. c. qui venatiōibus. ⁊ ibi
vide gloſam.

V T clericorum.

Propter di-
ctoꝝ multi-
tudinē nō ſolet ſūmari ſed generalit ſic poteſt dici.
Clerici debēt ꝯtinere ⁊ caſte viuere ꝯfacientes pu-
nit et ſeueriꝰ puniūtur illi qui legitimo mrīmonio
poſſunt vti. h. d. Et quinqꝫ ſunt dicta. p̄mo indicit
clericis honeſtatē ⁊ caſtitatē. ſcd̄o imponit penam.
tertio aggrauat. quarto punit p̄latos negligentes
⁊ corruptibiles. quinto punit grecos incōtinentes
ſcd̄a ibi. nec ibi. tertia ibi. ſi q̄s igit. quarta ibi. pre-
lati. quinta ibi. qui aūt. ¶ Nota ibi preſertim in ſa
cris ordinibus. q nō ſolū cōſtituti in ſacris ſ etiā in
mioribus ordinibꝰ tenent ſeruare ꝯtinētiā ⁊ caſtita-
tē ⁊ tn̄ eſt dr̄ia inter cōſtitutos in ſacris ⁊ minoribꝰ.
primo in quātitate delicti. nā vt arbitror longe gra
uius peccat in ſacris cōſtitutꝰ ⁊ maxime p̄ſbr q̄ cō-
ſtitutus in minoribus. nam iſti quaſi ꝯxerūt matri
moniū cū eccl'ia. vnde videntꝰ cōmittere adulteriū
ſpūale. ad hoc qd no. Pau. in cle. j. de offi. or. ¶ Se
cūda dr̄ia qꝛ cōſtitutꝰ in minoribꝰ pōt ꝯhere matri-
moniū. vnde tenet ad cōtinētiā reſpectu fornicati-
onis illicite ſ ꝯhere pōt. j. de cleri. ꝯiu. c. j. ⁊ quaſi p
totum. Cōſtitutus vero in ſacris oino artat ad cō-
tinētiam ita vt nō valeat matrimoniū p eum ꝯtrꝰ.
c. vnico. de vo. li. vj. De laici vero dic q tenent ſer-
uare cōtinētiam capiēdo ꝯtinētiam ꝑut. ſ. dixi in
clericis cōſtitutis in minoribꝰ. nā peccāt qualitercū
q̄ exerceant actū libidinoſū p̄ter vxoriū. vn̄ etiam
ꝯcubinas nō pn̄t habere licet aliud videat ius ciui
le diſponere. vide tex. no. xxxij. q. iiij. c. nemo ſibi
blandiat de lege. ⁊. c. meretrices. vbi dicit no. q ſb
illo p̄cepto diuino nō mechaberis. ⁊c. noie mechie
venit oīs illicitꝰ ꝯcubitꝰ p̄ter vxorium. ⁊ vtrū coitꝰ
cū vxore ſit ſemp licitus. vide glo. xxv. di. §. que au
tē. v. ſi. in glo. ſup. v. excepto. ⁊ vide qd no. Jo. an.
poſt hoſti. in regula ſine culpa. de reg. iur. li. vj. in
mercu. vbi dicit q hodie etiā de iure ciuili videt ꝓ-
hibitus cōcubinatus ex quo ius canonicū ita apte
ꝓhibet q̄m lex ciuilis in iſtis ſpūalibꝰ vr̄ velle ſubij
ci diſpoſitiōibꝰ canonicis in auc. vt cle. apud ꝓpri-
os epi. ⁊ in auc. de eccle. ti. ⁊ in. c. clericis. ſ. d iudi.

¶ Secūdo no. in. v. ne vo. ꝯ iudices faciles indul
gentia penaꝝ ſeu culpaꝝ. nā videntꝰ potius ſubdi-
tos ledere q̄ eis indulgere qꝛ facilitas venie tribu-
it incētiuū peccādi vel delinquēdi. nō eni valet mi-
ſericordia ſine iuſticia nec iuſticia ſine miſericordia
ſ cōmiſcēda ſunt ⁊ efficiendū eſt optimū tꝑamētū.
vide pulchrū tex. xlv. di. in. c. diſciplinā. Itē no. ibi
ꝑut maius vel minꝰ. ⁊c. q ſm qualitatē ⁊ quātita-
tē fornicationis venit delinquēs puniēdus. nā ml'-
te ſūt ſpecies fornicatiōis vt fornicatio ſimplex ſtu-
prū adulteriū inceſtus. ⁊ ꝓſequere latius vt habes
xxxvj. q. j. in. §. j. ¶ Itē no. ibi quos diuinꝰ timor.
⁊c. ꝓbationē illius dicti. Oderūt peccare boni vir
tutis amore. Oderūt peccare mali formidie pene.
¶ Nota ibi ſi q̄s igit. ar. optimū q ꝓ omni delicto
fornicatiōis nō ē clericꝰ deponēdus. ſ q̄nqꝫ ſuſpen
dēdꝰ. ⁊ de h infra lati. ¶ No. in. v. p̄lati q p̄lati gra
uiter peccant ſuſtinēdo ſubditos ꝯcubinarios ma-
xime obtētu pecunie vel alterius cōmodi tꝑalis. et
pōdera illud verbū cōmodi tꝑalis. nā p hoc verbū
arbitror q ſi clericus cōcubinarꝰ efficeret deterior
ſi p̄laſe cōpelleret ad dimittendū ꝯcubinā q tūc pre
latus tolerādo ad tēpus peccatū nō incurrit. nam
q̄nqꝫ ſuſtinet minꝰ malū vt maꝰ euitet. xiij. di. duo
xxxiij. q. ij. c. ſiue ſi ꝯſtiterit. ¶ No. in. v. q aūtē. q
greci nō peccāt vtēdo mrīmonio ꝯtcto ī minoribꝰ.
nā ī matrimonio ē caſtitas. xxxj. di. nicena. ⁊. c. ali-
ter. Et hoc facit ad q̄onem teſtator dixit relinq vxo
ri mee vſufructū bonoꝝ meoꝝ ſi caſte vixerit. de-
mū vxor mortuo teſtāte trāſit ad ſcd̄a vota. querit
nūquid debeat habere vſufructū? Et dicēduꝫ eſt q
ſic qꝛ dicit caſte viuere. ⁊ iō cautela eſt adijcere ſi ca
ſte vixerit ⁊ in viduitate. vide qd le. ⁊ no. in. l. vni-
ca. C. ſi ſcd̄o nup. Et ex his infert q ꝯtinētia in cle-
ricis nō eſt de iure diuino ſ de iure poſitiuo dūta-
xat al's greci peccarēt. de hoc dicet plene in. c. cum
olim. de cleri. ꝯiu. ¶ Vltimo no. q grauius peccat
clericus grecꝰ labēdo in vitiū incōtinētie q̄ latinꝰ.
rō reddit in lr̄a. qꝛ ille pōt vti matrimoio legitimo.
Et ex hoc arguit Abb. grauius peccare laicū cōiu-
gatū thoꝝ vxoris violātē q̄ p̄ſbyterū adulterātem
⁊ cū hoc ar. trāſeūt cōiter doc. ⁊ do. An. ⁊ do. Pe. ſ
apud me nō eſt ſine dubitatiōe q̄n p̄ſbyter ꝯmittit
adulterium ſpūale ⁊ ſacrilegiū. facit qd no. Pau.
vbi. ſ. ⁊ glo. i. c. virginibꝰ. xxvij. q. j. hic eſt q ꝯcubi
ne clericoꝝ pn̄t diſtringi ⁊ puniri p iudicē eccleſia-
ſticum qꝛ cōmittūt ſacrilegiū eis ihērēdo. vide tex.
cum glo. i. c. cos. xxxij. di. ¶ Quero ꝓ declaratiōe
lr̄e qualiter ſint puniēdi clerici de incōtinētia. So.
dicūt hic doc. q olim ꝓ fornicatiōe clericus depone
batur. lxxxj. di. p̄ſbyter. vide tex. aptū. i. c. a multi.
de eta. ⁊ qua. hodie vo nō deponit ſ ſuſpēditur vt
h. ⁊. xxxiiij. di. i. c. fraternitatis. vbi ē tex. pulcherri
mus ad tēperādū rigorē antiquoꝝ canonū. hoc ta
mē dictum abſolute n̄ recipias ſ itellige de ſimpli
ci fornicatiōe. nā propter adulterium clericꝰ debet
deponi. c. cū n̄ ab hoie. de iudi. ⁊ nimiruꝫ cū laicus
veniat decapitādus. l. q̄uis. C. de adul. Ideꝫ dicit
de delicto ꝯ naturā. c. clerici. de excel. p̄la. In cō-
cubinario vo tex. ē pulcherrimꝰ. in. c. ex p̄te. ade. d

teſti. Inuit ꝙ poteſt priuari bñficio. dicet plenius i
ti. j. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ idē dic de inceſtu ſtupro. ⁊
ſi. ⁊ plenius ꝓſequor in. c. at ſi clerici. ð iudi. Intel
lige ergo primū dictū in fornicatiõe tñ nõ qualifi
cata. ⁊ Pau. dubitat in p̄ſbro cũ nõ videt ꝙ poſſit
ꝯmittere ſimplicē fornicationē rõne p̄dicta. ſed iſte
tex. generaliter loquens multum facit ꝓ p̄ma opi.
¶ Scðo querit de qua ſuſpēſiõe loquit. ꝟ. ſiquis
igit. vbi dicit ꝙ ſuſpenſus hac de cã celebrãs venit
deponēdus. Jo. an. intelligit de ſuſpenſiõe ab ho
mine facta. vt qꝛ p̄latus ſuſpendit ſubditū ꝓpt' deli
ctum incõtinētie. Idē ſm eũ in ſuſpenſione iuri vt
qꝛ erat notorius fornicator vt ſunt iſti tenentes pu
blice cõcubinas. j. ti. pxi. c. vr̃a. ⁊ pondera h' dictū
Jo. an. iũcto iſto tex. ſm hũc intellectū ꝙ cleric' no
torie fornicarius eſt ipo iure ſuſpēſus adeo ꝙ cele
brando incurrit irregularitatē ⁊ venit deponend'
qð eſt valde periculoſū. ⁊ dicã latius in. d. c. veſtra
vbi referã plura notãda ad iſtū articulū ¶ Ultimo
inducit iſte tex. in. ꝟ. p̄lati. ad q̃onem. nũqd p̄latus
poſſit iponere penã pecuniariã clericis ꝓ delicto.
Cõcluſio cõis ē ꝙ ſic. ⁊ h' ſi facit cã correctiõis. vt qꝛ
magis timet pena pecuniaria ꝙ̃ ſpũalis. ⁊ poteſt
ſic intelligi. c. dilectus. de offi. or. ſed ſi facit cã aua-
ricie. tunc nõ licet. ar. h' ⁊ in. c. licet. de penis. vbi di
xi plene. Ad euitandã aũt hanc p̄ſumptionē auari
cie debet p̄latus ꝯuertere pecuniam in piaꝫ cauſã.
⁊ dic vt dixi in. d. c. licet.

A Crapula. Cleric' crapuloſus vel ebrioſus monitus nõ deſiſtens ab officio vel bñficio ſuſpendit.
primo ꝓhibet crapulã ⁊ ebrietatē. ſcðo abuſū ſe ob
ligãtiū ad potū. tercio penas ſtatuit ibi ſiqs ¶ No.
p̄mo cõtra crapuloſos ⁊ ebrioſos. ⁊ crapula dicit
immoderata voracitas cibi. ⁊ dicit crapula q̃ſi cru
da epula qꝛ hõies ita voracit epulãtes p̄fecte nõ di
gerũt ſed materiã idigeſtã emittũt Ebrietas ꝟo re-
fert ad ſupfluitatē pot'. vñ ebrietas ē imoderatus
vſus vini. Scðo no. ibi vinū ſibi tēperēt. Ibibētes
vinū ſine aqua. Et adducit h' ad. q. an talis peccet
mortalit. Primo vr̃ ꝙ ſic nã ꝯ ꝓhibitionē ꝯcilij facit
nã in calice etiã ponit ð aqua. c. cũ marthe de cele.
miſ. ⁊ hoc dictū ē veꝝ ſm doc. niſi ex cauſa aliud fa
cerēt. nam reperiunt quedã vina min' potentia.
ſatis eſt enim ꝙ ſe temperēt vino vt ſequit in litte-
ra. ⁊ dicit ſe tēpare vino q̃ñ habet reſpectū ad potē
tiam vini. Itē reſpectu frequētie bibendi. nam deꝫ
clericus eſſe cõtentus trina vice. tex. in. c. q̃ñ. xliiij.
di. ſed intellige q̃ñ appetitus naturalis vltra nõ exi
git. voluit eñi t'pare hoies imoderatos. ⁊ credereꝫ
ꝙ etiã nõ apponēdo aquã in vino potēti nõ peccet
q̃s mortaliter niſi aſſidue inebriet. ꝑ tex. not. in. §.
alſs ea demū. xxv. di. vbi habes tex. ſemꝑ menti te-
nendū ꝙ ebrietas nõ eſt peccatū mortale niſi ſit aſſi
dua. ⁊ ad iſtū tex. ⁊ ad motiuū docto. dicas ꝙ nõ lo
quit preceptiue. ꝑ hoc qð dicam in. c. ſe ¶ Nota
duos effectus ebrietatis. nã inducit mētis exilium
⁊ ꝓuocat ad libidinē. ⁊ ob hanc vltimã cãꝫ olim pa
tres abſtinebant ab vſu carniū ⁊ vini. xxxv. di. ab
exordio. ⁊ vide tex. xxxv. di. ãte oĩa. vbi ðꝛ ꝙ ebrie-
tas eſt fomes omniū bonoꝝ ¶ Ultimo no. ꝙ pro-
pter crapulã vel ebrietatē nõ debet clericus priua-
ri beneficio nec etiã ſuſpendi ſi vult agere penitētiã
Miles aũt ſecularis ꝓpter ebrietatē remouet ab
oñi milicia. l. oñe delictū. ff. de re mili. pena auteꝫ
antiquoꝝ canonuꝫ ꝓ ebrietate erat qꝛ cleric' ebrio-
ſus. xxx. diebus a canone ſuſpendebat aut corpali
ſupplicio ſupponebat. in. c. vltimo. xxxv. di. ſed ho-
die nõ imponit tanta pena vt hic pꝫ. vide qð dicaꝫ
j. ti. j. c. ij ¶ In gl. fi. ibi relinquit arbitrio ſuperio
ris. nota hanc glo. ex qua colligit ꝙ in penis alter-
natiuis optio datur iudici. ⁊ hãc glo. videt appro-
bare Jo. an. ⁊ cõiter doc. noſtri. ⁊ alle. Jo. an. bo.
tex. in. c. q̃ñ in fi. vt li. nõ cõte. ⁊ allego alias glo. cõ
cordantes huic. ⁊ in decretis habes. xxxiiij. di. fra-
ternitatis. ⁊. j. de iudeis. c. ſicut. ⁊ facit tex. in. c. q̃rē
ti. de. ꝟ. ſig. Sed in cõtrariū facit tex. iuris ciuilis. i
l. ij. C. de ſer. fugi. vbi datur optio reo ſm cõem in
tellectū ibi. Bar. i. l. ij. ff. ð effracto. dicit ꝙ aut ver
ba dirigunt iudici. vtputa puniat tali vel tali pena
⁊ tũc optio dat iudici. aut verba dirigunt ad reuꝫ
vtputa ſoluat mille vel exhibeat medietatē bonoꝝ
vel per verba ſiĩia ⁊ tũc optio dat ipſi reo. ⁊ ſic pro
cedat. d. l. ij. ⁊ ſiĩis diſtinctio fit in legato alternati-
uo. vt no. Dy. in regula in alternatiuis. de re. iur.
li. vj. glo. ⁊ doc. in. l. iulio. ff. de leg. ij. Sꝫ caſus du-
bius eſt q̃ñ ꝯſtitutio ꝓuidet ſimpl'r loquēdo iperſo
naliter vt hic ſuſpēdat ab officio vel beneficio vel
amputet ſibi manus vel cõdēnetur ad mille vel ꝑ
verba ſiĩia. ⁊ hoc caſu Bar. videt ibi inclinare i fa-
uorem rei vt ſibi det optio ⁊ motus illa regula ge-
nerali ꝙ in penis eſt minor interp̄tatio facienda vt
in iuribus vulgaribus. hoc. dictū Bar. nõ admit-
terē. ⁊ ꝯtrium ſenſerũt cõiter noſtri gloſatores ⁊ do
ctores ⁊ etiã tex. alle. nã iſta iura loquũtur ipſona-
liter ⁊ datur optio iudici. Itē pena eſt imponenda
ꝑ iudicē. ⁊ ſic quodãmodo loquit in dubio lex. Itē
iudex habet videre q̃ pena magis expediat. vt i. d.
c. q̃ñ. facit. xxiij. q. v. ꝓdeſt ⁊ h' no. nam doc. noſtri
tranſeunt multum lente ſuper hoc paſſu.

C Clerici. In negocijs pſonis ludis veſtibus ⁊ ornatu nimis honeſto p̄cipit clericos abſtinere ⁊ habitu hone
ſto vti cuius vanitatē in plurib' exprimit ⁊ deteſta
tur. hoc vult in effectu vſqꝫ ad finem. ¶ Et aduer-
te diligent ad vnū verbū Inno. dicit eñi ꝙ hoc. c.
loquitur de honeſtate. Hc. vero dicebat ꝙ quedaꝫ
ſũt honeſtatis quedã precepti ¶ No. tñ ex p̄miſſis
ꝙ nõ ſemꝑ cõſtitutio etiã cõcilij generalis ligat trãſ
gredientē ad mortale. nã quēadmodū trãſgreſſio
legis ciuilis nõ ſemꝑ inducit decapitationē corpo-
ralem. ita nec tranſgreſſio iuris canonici induc ſꝑ
mortale. nã ſeqtur inde decapitatio ſpũalis ⁊ ꝑpe
tua dãnatio. Cõſidera ḡ primo vtrū conſtitutio ha
beat in ſe materiã p̄ceptiuam veriſimiliter põderataꝫ
multū a cõſtituente. ⁊ h' caſu nõ cures de ꝟbis an
loquat ꝑ verba exhortatiua vel p̄ceptiua. ꝗ verba
ſunt accõmodanda materie. tex. cũ glo. xj. q. iij. ro
go. vide tex. pulcherrimū in cle. exiui de ꝑadiſo. de
ꝟ. ſig. Si ꝟo nõ ꝯſtat de materia ⁊ nũc aduerte ad

verba. nā ſi cōſtitutio vtit̃ verbis preceptiuis vt q̄ꝛ
dicit p̄cipimus. ⁊c̃. ⁊ tunc illaqueat ꝯuenient̃ ad
mortale. xiiij. q. j. q̄ꝺ p̄cipit̃. ⁊ in. c. ij. ꝺ maio. ⁊ obe.
ſi aūt vtit̃ verbis impatiuis vl' ſiſibus. ⁊ tūc attende
vtrū materia ſit ponderoſa vel potius ſit cuiuſdaꝫ
honeſtatis. primo caſu tranſgreſſio inducit morta
le. ſecūdo nō. ⁊ eandē diſtinctionē facias in regulis
religioſoꝝ. q̄ꝛ cōiter aliqua capitula procedūt ſtri-
cte precipiendo ⁊ nō ſimplicit̃ diſponēdo. ⁊ p̄ hoc
ille tex. pulcherrimus in. ꝺ. cle. exiui. quē ſemp̄ nō
ꝓ verbis imperatiuis. q̄ꝛ nō habes alibi in iure ca-
nonico tex. ibi bonū. ⁊ p̄ p̄dicta pōt hoc dictuꝫ In-
no. reduci ad ꝯcordiam. ¶ No. p̄mo ꝙ clerici non
pn̄t habere officia ſecularia. ex quo infert̃ ꝙ lꝫ cleri
ci ſint in minoribus nō tn̄ poſſūt in ciuitatibus ha-
bere officia ſecularia. ¶ No. ſc̄ꝺo ibi cōmercia. ꝙ
clerici nō debēt exercere negociationes maxime i-
honeſtas. ⁊ p̄ illud verbū maxime videt̃ ꝙ etiā ho-
neſtas negociatōes nō poſſint exercere. ⁊ intellige
hoc qn̄ clerici nō indigent. ſi vero indigēt bene pn̄t
vti honeſtis negociationib⁹ ⁊ querere inde victuꝫ
manib⁹. lxxxxj. di. cleric⁹ victū. ⁊ in. c. j. ꝺ cele. miſ.
Et quis ꝓprie dicatur negociatoꝛ honeſtus ſeu in
honeſtus. vide pulchꝛ tex. in. c. ejiciens. lxxxviij.
di. ⁊ ꝯ clericū negociatorē. vide tex. elegantē in. c.
negociatorē clericū. ea. di. vbi ꝺꝛ ꝙ eſt fugiendus
tanꝗ̄ peſtis. vide etiā tex. pulcherrimū. i. c. perue
nit. lxxxvj. di. vbi dicit̃ ꝙ cauſa lucri nō debēt cōdu
cere poſſeſſiones alioꝛuꝫ. ⁊ nota bn̄ illum tex. ⁊ ibi
etiā habet̃ nunꝗd poſſint eē tutores pupilloꝝ. ad-
de no. in. c. j. j. ne cleri. ⁊ mo. ¶ No. tertio ibi hiſtri
onibus. ꝙ clerici nō debēt habere hiſtriones in do
mo imo nec eos audire debēt. de quo i. c. nō opoꝛ-
tet. de cōſe. di. v. ¶ Itē nota ludū aleaꝝ ⁊ taxilloꝝ
eē clericis ꝓhibitū. ⁊ aduerte q̄ꝛ iſta duo ad taxillos
⁊ aleas pn̄t intelligi vt p̄ eodē ſumant̃. ⁊ tūc dictio
⁊ exponit̃ ꝓ id eſt. ⁊ ſolet iſte ludus taxilloꝝ ita nū-
cupari. q̄ꝛ ludit̃ ſup̄ alea. i. ſup̄ tabula. Sc̄ꝺo pōt in
telligi ⁊ melius vt denotet duos ludos. ſ. luduꝫ ale
arū. i. tabulaꝝ cū ludit̃ ad tabulas cuꝫ taxillis. ⁊ lu
dum taxilloꝝ qui noiat̃ azardū. ⁊ ex hoc intellectu
no. ꝙ nō ſolū ludus ad azardū ſed etiam tabularū
eſt clericis ꝓhibitus. ⁊. j. dicam rōem. ¶ Et ex his ⁊
ex tex. infert̃ ludū ſcaccoꝝ clericis nō eē ꝓhibitum
⁊ fortius nec laicis. q̄ꝺ tenet hic Vin. ⁊ cōiter doc.
ſequētes. ⁊ glo. in auc. interdicim⁹. C. de epi. ⁊ cle.
⁊ Inno. in. c. latoꝛ. j. de homi. ⁊ vide Archi. i. c. ep̄s
xxxv. di. in prin. ⁊ lati⁹ hanc materiā attingam. j. ⁊
pondera tex. ꝙ nō ſolū nō debent ipſi ludere ſ; etiā
hmōi ludis ꝓhibitis intereſſe nō debēt. ¶ No. ibi
coronam ⁊ tonſurā. ⁊c̃. d̄ſiam eē inter coronā ⁊ tō
ſuram. nam tonſura eſt raſura in ſuperioꝛi p̄te que
appellatur clerica. Corona vero eſt circulus capillo
rū ad inſtar coꝛone. vide ad hoc bonam glo. in cle.
ij. eo. ti. in. ꝟ. tonſura.

Additio. vſq; ibi no. i. ꝟ. clauſa. Tonſu
ra vero fit in parte inferioꝛi in
fra capillos ⁊ ſupꝛa aures. ⁊ ideo dicit canon ꝙ cle
rici capite detonſo incedere debēt ⁊ patentibus au
ribus. xxiij. di. nō liceat. ideo aūt radunt̃ ex p̄te ſu
perioꝛi ad denotandū ꝙ debēt a ſe abijcere vitia ⁊
alia que habēt impedire cōtēplationē diuinoꝛum
officioꝝ. ſūmitas capitis ſignificat eminētiā mētis
ſ. ꝺ ſacra vnc. c. j. Iō ad denotandū ꝙ mens dꝫ eē
intenta diuinis officijs alijs ſequeſtratis fit raſio p̄
dicta. In cōuerſis aūt qui nō habēt deſeruire i di-
uinis officijs nō fit raſio ex ſupioꝛi ſed ſolū radunt̃
ex p̄te inferioꝛi ad denotandū ꝙ debent eē abſtra-
cti a tp̄alibus ⁊ intenti ad audienda diuina. ⁊ ꝺ ma
teria plene in glo. alle. ¶ No. in. ꝟ. clauſa. quales
debent eē veſtes clericoꝝ. nā reſpectu foꝛme debēt
eē deſup̄ clauſe ⁊ nimia longitudine vel bꝛeuitate
nō notāde. ⁊ dic ꝙ debēt eē vſq; ad talum. xxiij. di.
nō opoꝛtet. reſpectu coloꝛis debēt eē honeſte. i his
tn̄ multū attendenda ē ꝯſuetudo loci. q̄ꝺ intelligo
dūmodo nō multū deuiet ab honeſtate. vt. j. dicaꝫ
cū glo. vide tn̄ glo. in cle. j. de elec. in fi. que dicit cle
ricos ſeculares nō habere certā foꝛmā in veſtimen
tis licet aliqui coloꝛes eis interdicant̃. ſ; melius pōt
dici vt. ſ. dixi ⁊ ꝓut colligit̃ per iſtuꝫ tex. nā foꝛma
pōt dici largo mō reſpectu bꝛeuitatis vel longitu-
dinis ⁊ reſpectu clauſure in ſupioꝛi p̄te. ¶ No. i. ꝟ.
pannis rubeis aut viridibus. duos coloꝛes clericis
interdictos hodie. vide tex. i cle. ij. e. ti. vbi iſti duo
coloꝛes ꝓhibent̃ clericis etiā in caligis. vnde q̄ꝺ h̄
fuit ſtatutū in veſtimentis extendit̃ ad caligas ex q̄
arguo per ea que. j. dicā. ꝙ hoc. c. nō cōtineat in oī
bus ꝯſiliū vel honeſtatē ſed in multis p̄ceptum. vt
pꝫ in. ꝺ. cle. ij. in fi. ⁊ ibi glo. que dicit tranſgredien
tes puniendos pena arbitraria. vide tn̄ pulchꝛum
dictū Hoſti. in. c. antiqua. de priuile. vbi dicit ꝙ pā
ni rubei ⁊ frena ⁊ calcaria deaurata ⁊ ſilia oꝛnamē
ta ſunt inſignia pape ⁊ ſui legati cū ꝓficiſcuntur vl
tra mare. Ex quo infert̃ ꝙ de iure cōi etiā cardina-
les nō pn̄t vti hmōi coloꝛibus ⁊ oꝛnamētis. cōſue-
tudo tn̄ habet oppoſitū ⁊ foꝛte eos excuſat ex q̄ pa-
pa vidit ⁊ nō repꝛobat. nā iſta ſūt de iure poſitiuo
nā clerici olī poꝛtabāt veſtes p̄titas in figura. vide-
mus etiā ꝙ in eccl'ia clerici celebrātes vtunt̃ his co-
loꝛibus. de quo. j. aliq̄d. ¶ No. ibi. ſ; nec anulos. ꝙ
clerici nō debēt deferre anulos niſi eis cōpetat ex
officio vel dignitate. qui aūt ſunt iſti quib⁹ licet in-
fra ſtatim ſubijciā. ¶ Vltimo no. ꝙ religioſi etiam
ep̄i nō debēt vti rocheto ſ; ep̄i ſeculares debēt poꝛ-
tare in publico ⁊ in eccl'ia ſup̄ alia veſtimēta. ⁊ pon
dera tex. ibi. ſup̄ indumētis lineis. ⁊c̃. videt̃ ergo ꝙ
in publico nō debet rochetū eſſe coopertū al's non
dixiſſet ſup̄ indumētis. Itē q̄ꝛ tex. vult ꝙ vtat̃ i pu-
blico. dicit̃ eñi quis vti in publico ſi ſubtus poꝛtat.
Et nota ex hoc ⁊ ex tex. ꝙ in domo vl' in camera vl'
in alio loco priuato nō tenet̃ ep̄s poꝛtare rochetū.
nā licet in eccleſia debet p̄ alijs honoꝛari in camera
vero debet ſe reputare collegā ſacerdotū. ⁊ ſic viue
re familiariter ⁊ ſocialiter ſe habere cū ſacerdotib⁹
vt in. c. ep̄s in eccl'ia. ⁊. c. olim. xcv. di. ⁊. c. cauendū
x. q. iij. ¶ Predictis pōt oppo. de. ꝟ. pallijs. qui im
mediate ſequit̃ vbi dicit̃ pallijs diffibulatī nō vtāt̃
ergo videt̃ referēdo illū ver. ad ep̄m ꝙ ep̄i non te-
neant̃ poꝛtare rochetum in publico ſuper alijs veſti
mentis cū poſſint vti pallijs diffibulatī ſeu ꝯtextis

ſed dic ꝙ ille. ꝟ. intelligit̄ de oibus clericꝭ. ⁊ ſic vide-
tur intellexiſſe Io. in. c. ſi qs virorū. xxx. di. vel in-
telligo in epis tpe neceſſitatꝭ puta algoris vl' pluuie
nā qn̄ vtunt̄ ñ dn̄t vti diſſibulan. h. n. ñ pcipit̄ vt ñ
vtat̄ pallijs ſꝫ ñ dn̄t vti diſſibulatꝭ ſꝫ eo caſu q̄ poſſūt
vti. ad pdicta facit. c. deꝰ q. ⁊ qd̄ ibi no. ſ. eo. vbi pō
derat̄ veſtis ſupior ⁊ nō inferior. ¶ Itē no. ꝙ mo-
nachus pmotꝰ ad epatum nō mutat̄ habitū mona
chalē imo nec ſi pmoueat̄ in cardinalē. gl. i. c. mo-
nachi. xv. q. j. ſꝫ qꝛ tex. dicit ꝙ clerici nō debēt defer-
re anulos niſi cōpetat eis ex officio dignitatis.
Quero qui ſint iſti? dicit h̄ Io. an. ꝙ ceſſante priui
legio ſoli epi ⁊ ſupiores pn̄t. mouet̄ qꝛ ſolus eps ꝯ-
hit matrimoniū ſpūale cū eccl'ia ſua. ⁊ p ipiꝰ mortē
dicit̄ eccl'a viduata. nō ſic dicunt̄ alie eccl'ie viduate
p mortē prelatoꝝ cū epi ſuccedūt. ad h̄. c. ſi. de ſuc-
ceſ. ab inte. hec rō Io. an. pōt cauillari per. c. ne p
defectu qd̄ ipſemet allegat. ſ. de elec. nam ibi text. ⁊
doc. dicūt ꝙ eccl'ia remanet viduata nedum p mor-
tē epi ſꝫ etiā p mortē cuiuſlibet plati regularis eccl'ie
collegiate. ⁊ qſcꝫ illoꝝ dicit̄ paſtor eccl'ie vt ibi patꝫ
expſſe. ¶ Itē aduerte ꝙ iſte tex. non dicit ꝙ illi ſoli
poſſint vti qui ꝯxerūt matrimoniū ſpūale ſꝫ ſolū fū
dat ſe ſup officio dignitatis. ⁊ multi ſūt plati inferi-
ores epo qui dicunt̄ habere dignitatē. c. indēnita-
tibus de elec. li. vj. ⁊. c. vt aplice. de priuile. eo. li. nec
memini alicuiꝰ tex. qui vſuꝫ anuloꝝ ꝯcederet epis
dūtaxat bn̄ poſſet in argumētū induci. c. vt aplice.
ꝑ alle. vbi dꝛ ꝙ ſedes aplica ꝯcedit abbatibꝰ ⁊ qbuſ
dam alijs platis inferioribꝰ inſignia epalia. ⁊ ſic vi
det̄ ꝙ ex ppria dignitate inferioribꝰ iſta nō ꝯpetūt
⁊ ſic fere habēt oēs abbates ex ꝑuilegio vt poſſint
portare inſignia epalia ⁊ ꝯferre minores ordines.
⁊ idē dicit ꝺ cardinalibus nō epis. habēt eni ex pri-
uilegio vt poſſint portare inſignia epalia ⁊ cōferre
minores ordines ſicut abbates. nam vltra officiuꝫ
ſacerdotale nihil habent a iure. ita dicunt hoſti. ⁊
Io. an. in. c. j. de ſup. neg. pla. ⁊ no. h̄. Sed poſſet
rn̄deri ad iſta iura ꝙ loquūtur i alijs inſignijs epa
libus. vt in mitra baculo paſtorali ſandalijs ⁊ ſimi
libus. Et p hoc facit id qd̄ habet̄ i pōtificali vbi ha-
betur ⁊ diſponit̄ ſup anulo ꝯcedēdo abbatibꝰ ſicut
epo. ⁊ ille liber approbatus ē ab eccl'ia vt in. c. mira
mur. ⁊ qd̄ ibi no. de ſeruis nō or. ſi tamē vis tenere
opi. Io. an. que cōis ē poſſes dicere ꝙ quēadmodū
anulus dat̄ ſpōſe in ſignū matrimonij. xxx. q. v. fe
mine. ita ⁊ pſone eccleſiaſtice in ſignū matrimonij
ſpūalis. ⁊ qꝛꝫ alij plati inferiores maxime regula
res dicant̄ ꝯhere matrimoniū cū eccleſijs eorū nō
tn̄ illud eſt veꝝ matrimoniū quēadmoduꝫ ꝯtrahit̄
inter epm ⁊ eccliam ſuā. vnde videmus ꝙ eps tāqꝫ
matrimonialit̄ alligatus nō pōt eligi ad aliā digni
tatem ſꝫ dꝫ poſtulari. c. ſi. de poſtu. pla. ſed plati in
feriores pn̄t eligi. c. abbatē. de elec. li. vj. ⁊ ad id qd̄
dixi de libro pōtificali pōt rn̄deri ꝙ habuit reſpectū
ad id qd̄ cōiter accidit. qꝛ ex ꝑuilegio ꝯcedūt̄ abba
tibꝰ inſignia epalia iō voluit ponere formam tradē
di. iure tn̄ ñ cauet̄ nec p nec ꝯ. puto tn̄ ꝙ doctores
clerici licite deferūt anulū qm̄ inter cetera inſignia
que licite tradunt̄ doctoribꝰ etiā clericis dat̄ anulꝰ

ad pfigurandū matrimoniū ſpūale eē ꝯtractuꝫ int̄
eum ⁊ ſciam. cle. ij. de magiſt. ⁊ qd̄ ibi no. ⁊ iſte tex.
ſolūmodo fundat ſe ſup officio dignitatis. doctora
tus aūt ē dignitas. c. quāto de magiſt. vbi tex. ſin.
ſm̄ vnū intellectū ſenſit Bar. in. l. j. C. de nouo co-
di. cōpo. ⁊ in. l. ſi. C. de iude. licet vacillauerit in. l.
ex eo. ff. de mili. teſta. In cōtrariū tamen poſſet ad
duci iſta lr̄a dū dic̄ ex offō dignitatꝭ fūdat. n. ſe ſup
offō ⁊ offm̄ eccl'iaſticū ē adminiſtratō reꝝ eccl'iaſticaꝝ
vt no. Archi. i. c. j. de ꝯſue. li. vj. dicā i. c. de mlta. ꝺ
pben. ⁊ hanc adminiſtrationē nō hꝫ doctor. Satis
videt̄ paſſus iſte dubitabilis maxime cum tex. ſ. p
hibuerit clericis ornatū argēti ⁊ auri etiā circa cor-
rigiā. An aūt habēs vſum anuloꝝ vel inſignium
epaliū ex priuilegio poſſit vti illis extra locū priui-
legiatū. Doc. alle. p ⁊ ꝯ. tn̄ ꝯcludunt recurrenduꝫ
ad formā priuilegij. j. de priuile. porro. ſꝫ ꝙ poſſint
adduci h̄ Io. an. d. c. vt aplice. ⁊ ita etiā adducit ibi
⁊ optime facit ille tex. ibi eni dicit tex. ꝙ abbates q̄-
bus ſūt ꝯceſſa inſignia epalia pn̄t vti in pꝛuinciali-
bus ꝯcilijs ⁊ ſinodalibꝰ ⁊ alijs mitris epalibꝰ lꝫ nō
ita pcioſis ſicut epi. ⁊ hāc ptē tenerem niſi ꝑuilegiū
aliter reſtringeret ptātem vel cōceſſionē. ar. in. l. j.
ff. de offi. ꝓcō. vbi pconſul vtit̄ inſignijs dignitatꝭ
extra territoriū ſuū. qd̄ intellige vt dixi in. c. j. vt li.
pen. ¶ In glo. j. ibi ab officio degradent̄. nota ex
hoc ꝯ dictū Inno. qui ſimpliciter dixit ſe credere h̄
c. loqui de honeſtate. vides eni ꝙ in hoc ⁊ in multꝭ
alijs cōtinet pceptuꝫ vt colligit̄ hic in glo. in. ꝟ. ad
aleas. ⁊ dic vt. ſ. dixi. Et inquātū glo. dicit ꝙ clerici
exercentes officia ſecularia debēt degradari nō in
telligit̄ ita amare ſicut glo. loquit̄. nam eēt de dire-
cto ꝯ mentē. c. ſe. ſed intelligo ꝙ debēt degradari. i.
ſuſpendi vel etiā deponi qn̄ eēnt incorrigibiles ſed
debēt primo moneri vt dicā in. c. ſe. ¶ In ea. glo.
ibi nunqꝫ de manu ſua exeat pſalteriuꝫ. dic ꝙ. c. qd̄
alle. glo. ē hiero. ⁊ loquit̄ de religioſis. nec intelli-
gas ꝙ nihil aliud debeat facere religioſus. ſꝫ intelli
ge horis cōpetētibꝰ ⁊ maxime in illis qui nō habēt
aliud exercitiū qui nihil intelligūt de alijs ſcientijs
alias ipſe hiero. eēt ſibi ꝯrius dū ſcribēs ad ruſti-
cum monachum. Longo tpe diſce q̄ poſtmodū do
ceas ⁊ inter bonos ſemp ſectare meliores. vt i. c. ſic
viue. ⁊ in. c. ſi clericatus. xvj. q. j. ex quibꝰ ꝟbis cla-
re colligitur religioſum poſſe aſſumere officiū do-
cendi dūmodo ad illud pmoueat̄ legitime. ⁊ ita cō
cludunt doc. de magiſt. c. qꝛ nōnulli. nā quēadmo-
dum ppter officiū cure poteſt de monaſterio extra
hi. c. qd̄ dei timorē de ſta. regu. ⁊ vt ſit cubiculariꝰ
epi. ij. q. vij. cū paſtoris. ita ⁊ fortꝰ ppter officium
docēdi cū ibi longe magis pficiat qꝫ in pdictis caſi-
bus cum ad predicta multi reperiant̄ idonei ⁊ non
ad officium docēdi. ¶ In gl. in. ꝟ. ad aleas. ibi cre
do in beneficio obtento. no. glo. iſtaꝫ in pn̄. ex qua
habes ꝙ clericus publice aleator ipſo facto repellit̄
a promotione ſed nō priuatur a beneficio obtento
niſi precedat monitio. vt in glo. An autē dicat̄ pu-
blice aleator qui ſemel vel bis publice ludit? de hoc
dic vt Bar. proſequit̄ in proemio digeſtoꝝ. ⁊ ibi q̄-
rit qn̄ verificent̄ iſta noia verbalia vt aleator calū-

niatoꝛ mercatoꝛ. ⁊ ſimilia. ⁊ aliquid tetigi in. c. j. de ludi. ¶ In ea. glo. ibi ſed nunq̄d poteſt repeti. no. iſtā glo. vſq̄ ad fi. q꞉ quotidie fit remiſſio ad iſtā gl. cū querit̄. nūquid poſſit repeti in ludo illud qḋ per diſ. vide glo. xxxv. di. in ſūma. ⁊ in. c. j. ⁊ ꝑ Inno. i c. q꞉ pleriq̄ʒ. de imu. eccl̄. ⁊ aliquid ponit hic Cal. pꝰ Jo. an. ⁊ btm̄ Tho. ſcḋa ſcḋe. vt habeas mām ꝓſequere q̄nq̄ʒ mēbra. primo nūq̄d poſſit repeti. ſcḋo nunq̄d valeat ꝯſuetudo in ꝯ̄rium. tertio nūq̄d ex mutuo facto in ludo oriat̄ actio. quarto an valeat tranſactio ibi facta. quinto nunq̄d vendēs rem in ludo teneat̄ de euictiōe. ¶ Circa primū diſtingue tres ſpēs ludi. nā quidā ludꝰ eſt ꝯſiſtens i ingenio vt ludus ſcaccoꝝ. quidā ꝯſiſtēs in fortuna. vt ludꝰ ad azardum. quidā mixtꝰ ꝑticipās de ingenio ⁊ fortuna. vt ludꝰ tabulaꝝ cuʒ taxillis. nā ibi verſat̄ fortuna reſpectu taxilloꝝ ⁊ ingeniū inuoluendo tabulas. ¶ Circa primū dico ꝙ cū iſte ludꝰ nō ſit ꝓhibitus vt. ſ. dixi. ⁊ vide tex. i. l. pe. ⁊ vlt̄. ff. de alea. vbi videt̄ ꝯceſſus ois ludus q̄ fit gr̄a virtutis experiende ⁊ vide tex. in. c. latoꝛ. ꝑall̄. q꞉ qḋ ibi vincit̄ nō ſubiacet reſtitutioni cum nō ſubmittūt ſe hoīes fortune. imo bonū inde ꝓuenit cū exerceant ſe ingenio. nō tn̄ dʒ ludi maxima quātitas ad h̄ qḋ habet̄ i. l. vnica. C. vt alea. vſus. nō tn̄ dʒ q̄s ſe exercere i iſtis ludis cā ſpoliandi ꝓximū ſeu lucrandi. ſ꞉ principalis cā debet eē exercitatō ingenij. alias credo id quod vincit̄ ibi reſtituendū ſaltē paupibꝰ propt̄ intentionē dānatā ſpoliandi ꝓximū. facit in ar. xiiij. q. iiij qui emit. ⁊ meliꝰ ꝑceptū euāgelicū. dilige ꝓximum ſicut teipm̄. xxiiij. q. iiij. debet. de pe. di. ij. ꝓximos De ſecūdo ⁊ tertio dicā ſil̄. qm̄ iſti duo ludi parificātur h̄. ⁊ dicerē ſic. ꝙ aut ille q̄ ꝑdit n̄ habebat admiſtrationē liberā pecunie. exempluʒ in ſeruo filiofa. ⁊ monacho. ⁊ tunc i dubio repetitio dat̄ patri dn̄o ⁊ ſuperioꝛi. vt in. l. fi. ff. de alea. cū eni iſti non haberent dn̄ium pecunie nō potuerūt transferre i alios ar. in. c. nup. de do. poſt diuoꝛ. reſti. ⁊ in regula nemo pōt. de reg. iur. li. vj. aut habebat liberā adminiſtrationē pecunie. ⁊ ſi interuenit fraus ꝯpetit repetitio. q꞉ turpitudo v̄ſat̄ ex ꝑte illiꝰ tm̄. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. ꝑ totū. ⁊ in regula in pari cā. de re. iur. li. vj. ꝑ glo. aut nulla fraus iteruenit. ⁊ tūc aut neuter fuit attrahēs. aut alter tm̄. primo cāu cōiter tenet̄ ꝙ de iure cōmuni cōpetat repetitio. vt in dicta auc̄. alea. vſus. ⁊ ar. i. d. l. fi. ⁊ dat̄ repetitio vſq̄ ad xl. annos. Sed de iure naturali ſeu conſuetudinario nō cōpetit repetitio. nā iſte ludus nō principaliter ē prohibitꝰ propter ſe. ſed ꝓpter multa mala q̄ inde ſequunt̄. nam iſti cōmuni cōſenſu voluerunt ſe ſubmittere fortune. inſti. de reꝝ diui. in. §. ꝑ traditionē. ſed ſi alter habuit intentionē dānatā puta ledendi proximum. puto pecuniam reſtituendā pauperibus. ar. c. nō ſane. ⁊. c. qui habetis. xiiij. q. v. ſecus ſi cauſa ſolacij tantum. maxime in feſtiuitatibus. vide glo. in. d. c. j. xxxv. di. q̄ dicit ꝙ ſi modicum luderem pro cōuiuio faciendo illud licet etiaʒ de iure. ſed nō puto illud procedere in clericis q꞉ n̄ debent facere cōuiuium etiam de ꝯfertis. i. ꝙ quis ponat partem. c. nō licet. xliiij. di. Si vero fuit alt̄ attrahens ⁊ alter attractus. dixit Inno. in. d. c. q꞉ pleriq̄ʒ. ꝙ ſi attrahens vincit tenet̄ reſtituere attracto. q꞉ ille fuit in turpitudine. ſecus ecōtra. nā tunc nō eſt reſtituenda attrahenti. ſed ſaltem paupeibꝰ danda. ¶ Quo ad ſecundum de conſuetudine dicit Jo. an. hic quibuſdam videri quos ipſe ſequit̄ ꝙ cum ludus alearum ſit prohibitus ex cōſtitutione humana ꝙ illi derogetur per conſuetudineʒ. vt ſic rōne mixture valeat cōſuetudo efficere id quod alꝰ nō poſſet. ar. c. ſacris. de ſepul. ⁊ pondera hāc rōneʒ. nam videtur ſentire hoc procedere in ludo mixto. ſcʒ tabularum. ⁊ dūmodo ceſſent fraudes blaſphemia ⁊ turpia nō tenet̄ quis reſtituere qḋ vicit. nec ſacerdos tenetur ſibi facere cōſcientiam in foro anime. ⁊ idem Cal. h̄. ⁊ videt̄ velle idē voluiſſe. beatus Tho. do. An. dicit tutius eē vt fiat reſtitutio ſaltē pauperibus propt̄ intētionē ſpoliādi ꝓximū. Ego plus credo ꝙ etiam cōſuetudo nō valeat. qm̄ cōſuetudo inducēs peccatū ſeu reddēs faciliores homines ad peccatum nō valet. c. ex parte d̄ conſue. ſed certuʒ eſt hoc cōtingere ex iſto ludo vt experientia docet. ⁊ facit qḋ habetur in. d. auc̄. alearum vſus. ¶ Et ad tertium dic breuiter ꝙ ſi mutuantur pecunie ludenti nō fit repetitio. ſecꝰ ſi alteri licet in ludo. ad h̄ vide bo. tex. cum glo. in. l. j. ff. de alea. ⁊ qḋ no. in. l. pe. ⁊ vlti. eo. ti. ¶ Ad quartum nunq̄d valeat tranſactio facta in ludo. doc. hic cōmuniter tenēt ꝙ nō. rō q꞉ ibi nō poteſt eē lis imo ē euidēs calūnia. ḡ nō valet tranſanctio. l. in ſūma. ff de ꝯdi. inde. ¶ Ad vltimū mēbrū dic vt habes hic in glo. fi. ⁊ vide glo. in. c. j. xxxvj. diſ. plene de materia ⁊ que mala prouenia̅t in iſtis ludis ꝑ Hoſti. de excel. ꝓla. in ſūma. ¶ In glo. ij. in. v̄. deauratis in fi. no. bene iſtā glo. primo ꝙ in veſtibꝰ ſit multum attendenda cōſuetudo locoꝝ. q꞉ clericꝰ i veſtibus debet attendere ne vileſcat dignitas clericalis ⁊ ſic nō debet ire veſtibus laceratis cā humilitatis q꞉ ex hoc vileſcit dignitas vt alibi dic̄ tex. no. oꝛnatum infucatū ꝑter coꝛporis. diligentiā approbamꝰ fractos veſtibus nō recipimꝰ. xlj. di. in. c. ꝑ ſimoniam. ⁊ in. c. j. ⁊ ideo alibi dicit text̄. affectate ſoꝛdes. nec exquiſite delitie laudem pariunt. qḋ tā de veſtibus q̄ʒ de cibis intelligendū eſt. xlj. di. in ſumma. ⁊ vide glo. no. xxj. q. iiij. in ſūma vbi diſputat̄ nūq̄d clericus poſſit vti veſtibus fulgidis maxime ſeric. ſi habet hoc cōſuetudo loci. ⁊ inquātū glo. h̄ dic̄ clericos ꝯformādos in veſtibꝰ ꝯſuetudini regiōis. intellige qn̄ ſunt tales veſtes que nō portātur ad pōpam. ſ꞉ ex cōſuetudine illoꝝ. ⁊ alꝰ ſint honeſte. alꝰ h̄. c. de nihilo ꝓuideret. ⁊ facit. d. de. ij. eo. ti.

Additio. In glo. anulos in fi. conclude ꝙ monachus factus ep̄s nō penitus abſoluit̄ a regula monachali vt dicit glo. vn̄ nō abſoluit̄ ab habitu. q꞉ dʒ poꝛtare habitum monachalē. nec a ꝯtinentia. nec a voto paupertatꝭ. vn̄ nil acq̄rere pōt ſibi ꝑ ſi. ſicut nec poterat exiſtēs monachus. abſoluet̄ tn̄ a regula monachali quo ad diuina alia q̄ʒ indicta ab eccl̄ia ⁊ a vigilijs. vt dicit gl. in. c. iij. xvj. q. j. ſm̄ aliquos abſoluit̄ vt poſſit comedere carnes. ⁊ iſtud tenuit gl. i. d. c. iij. Hug. tenuit

ꝯtrariū.de ꝯſe.di.v.in.c.carnē.potes concordare
opi.vt voluit Archi.in.d.c.iij.q2 vbi pōt ſine ſcan
dalo abſtinere ſe a carnib⁹ dʒ ſe abſtinere.⁊ in hoc
abſoluit̄ a regula monachali prout tenuit Hoff. ⁊
Hoſti.vt refert Archi.in.d.c.iij.ſecus vbi ſine ſcā-
dalo nō pōt abſtinere.q2 tunc ꝓcedit glo.in.d.c.iij
⁊ p hoc videt̄ etiā ꝙ in ieiunijs ſi cōmode ⁊ ſine ſcā
dalo poſſet ſeruare regulā ꝙ deberet ſeruare. alr̄
nō tenetur p ea que dixit glo.ꝑalle. Abſoluit̄ etiaʒ
ab officio monachali ſi ſit fact⁹ eṗs eccleſie ſeculari
q2 debet regere eccleſiam ex quo ſecularis ē ſm of-
ficiū clericoꝝ ſeculariū.vt no.in glo.in cle.dignum
de cele.miſ. Itē etiā abſoluit̄ a primo monaſterio.
q2 prius id qd̄ querebat monaſterio q̄rebat ⁊ nunc
eccleſie.ad quā eſt tranſlatus.,⁊ ſic loquit̄.c.ſtatu-
tum.alle.in glo.⁊ licet glo.hic remittit ad no.in.c.
inuentum.tn̄ ibi nihil tangit̄ de materia ſed bene
tangit̄ in.d.c.iij.xvj.q.j.

Ex litteris. Cleric⁹ qui tertio mo-
nitus a negociationi-
bus ſecularib⁹ nō abſtinet interim perdit
quo ad bona priuilegiū clericale.⁊ eſt tex. multum
no.⁊ quotidie alle. Primo ponit̄ querela.ſcd̄o pro
uiſio.ibi.mandam⁹. No.primo ar.op.ex tex.ꝙ
clerici poſſunt ad coꝝ cōmodū vti ſtatutis ⁊ ꝯſue-
tudinibus laicoꝝ.⁊ p hoc tex.in.c.ad noſtrā.de p
ba.⁊ de ſo.cōpe.qd̄ clericis. Ex quo infero ad.q.q̄
tidianā.ſtatuto cauet̄ ꝙ inſtrumētū guarētigiatuʒ
debet habere executionē paratā certe clericus ha-
bens tale inſtrumentū ꝯ laicos pōt tali inſtrumen-
to vti ꝯ eos.⁊ idem dic in ſitibus. Secūdo no.ꝙ
ſtatuta ⁊ cōſuetudines patrie ſeu laicoꝝ nō ligant
clericos in coꝝ p̄iudiciū etiā ſi exercerēt negociatio
nes.nā hic clerici gaudēt priuilegio clericali etiam
in mercimonijs.licet poſtea perdāt p trinā admo-
nitionē.⁊ dicit do. An.hic ꝙ ad ꝓbandū illd̄.ſ. di-
xi nō pōt reperiri melior tex.iſto.⁊ ad hoc dicit ipe
h.c.ſepe allegaſſe ꝯ opi. Bar.in.l.cūctos populos
C.de ſum.tri. Sed tu ꝯſidera diligēter ꝙ hoc.c.nō
facit in aliquo ꝯ opi. Bar.nec ſimpliciter ꝓbat qd̄
ꝑdixi.nam iſta ſtatuta ⁊ cōſuetudines erāt ꝯ priui-
legia clericalia vt clerici tenerent̄ ſoluere pedagia
ſeu gabellā de facultatib⁹ ſuis quo caſu nemo ne-
gat.imo Bar.expſſe ibi fatet̄ ꝙ talia ſtatuta vel cō
ſuetudines nō nocent clericis.loquit̄ eni Bar.qn̄
ſtatuta nō tāgunt priuilegium clericoꝝ ⁊ alr̄ ſūt ho
neſta.ſ ego ꝯ illā opi. Bar.allegare ſoleo tex.⁊ gl.
in.c.eccleſia ſancte marie de ꝯſti.vbi apte probat̄.
⁊ dic vt ibi pleni⁹ dico. Tertio no.ibi de faculta-
tibus ſuis.⁊c̄.bonū tex.⁊ menti tenendū ꝙ quēad
modū clericus nō tenet̄ aliquid ſoluere ꝓ faculta-
tibus eccle.ita nec ꝓ facultatib⁹ ꝓprijs. Ex quo in
fero ꝙ de ꝓprio patrimonio cleric⁹ nō tenet̄ ſolue-
re aliquas gabellas vel aliqua pedagia.ad h cle.ꝑ
ſenti.de cenſi.⁊.c.q̄ꝗ̄.eo.ti.li.vj.⁊ idē dic ſi aliq̄d
donat̄ vel relinquit̄ eccle vt nō teneat̄ ſoluere cer
tū q̄d ꝓ libra ſm ſtatuta quorūdā locoꝝ.⁊ vide tex.
xxiij.q.viij.§.q̄uis.cuʒ duobus ſe.⁊ idem puto ſi
donatio fieret clerico.ar.bo.hic. Et ex his ⁊ ex tex.
habes caſū valde generalē i q̄ bona clericorū gau-
dent eodē priuilegio cū bonis eccle adeo ꝙ quidā
ex hoc tex. voluerūt facere regulā generalē ꝙ in oī-
bus bona clericorū ⁊ eccleſiaꝝ eodē gaudēt priuile
gio.qd̄ indiſtincte nō placet.vt.j.dicā cū gl. Vl-
timo no. ibi tales tertio a te moniti.⁊c̄.ꝙ ad hoc vt
clericus perdat priuilegiū etiā in negociatiōe opor
tet ꝙ fuerit tertio monit⁹ ⁊ a ſuo ſupiori. Et ex his
verbis infert̄ ꝙ non ſufficit vnū ꝑemptoriū q2 vbi
cūqꝫ agit̄ ad penā incurrendā ⁊ ius exigit tertiam
citationē nūqꝫ vna citatio etiā peremptoria hʒ vim
trine citatiōis qd̄ eſt no.⁊ hoc voluit gl.in cle.j.eo.
ti.in.v.iij.⁊ Jo.an.in.c.ex tuc.de cleri.non reſi.⁊
idē Jo.an.in addi.ſpe.ſup rubrica de cle.nō reſi.
Idē eſt ſi ꝯ abſentem citanduʒ ius req̄rit tertiam
citationē.vt in.d.c.ex tuc.ꝓ hoc facit.q2 in penali-
bus verba debēt intelligi ſtricte nō autem large.l.
iij.§.hoc autē verba.ff.de neg.geſt.⁊ in.c.in nr̄a.d
iniur.nec ſufficit citatio generalis vt oēs clerici ab
ſtineant a negociatiōib⁹ imo debet eē citatio ſpeci-
fica ita ꝙ apprehendat iſtos negociatores.pro hoc
tex.ibi.ſi tales.⁊c̄. Et circa h pōt dari hꝫ notabilis
regula ꝙ vbicūqꝫ ad ꝑdendū aliqd̄ priuilegiū cleri-
cale iura requirunt trinā admonitionē fiendā ꝑ ꝑlatos
clericis nō recte viuentib⁹ oportet ꝙ citatio ſeu moni
tio ſi fieri pōt apprehendat ipos clericos qd̄ ē cōtra
quoſdā p̄latos qui faciunt monitionē in genere vt
quilibet clericus incedat in habitu ⁊ tonſura alias
non gaudebit priuilegio ſuo clericali. Dico ꝙ talis
monitio generalis nō ſufficit ad priuandum cleri-
cos aliter incedētes priuilegio clericali.ꝓ hoc tex.
hic in.v.ſi tales.⁊c̄.⁊ glo.in.d.cle.j.in.v.noiatim
⁊ qd̄ le.⁊ no.in.c.ſtatutū.de ſen.ex.li.vj.ꝓbatur
rōne.citatio generalis nunqꝫ hʒ locū qn̄ certū eſt q̄
ſint citandi vel monēdi.vt i cle.j.de iudi.⁊ p Inn.
in.c.ſi.qui ma.accu.poſ.⁊ i.c.ſignificauit.de teſti.
ſed per viam ſtatuti forte hoc poterit fieri q2 ſtatu-
tum hʒ vim legis.⁊ ꝑlat⁹ pōt ſtatuendo augere pe
naʒ iuris ⁊ infligere penā ſine admonitiōe vbi alr̄
requirebat̄ monitio.vt ꝓbat̄ in.c.ij.de ꝯſti.lib.vj.
facit qd̄ le.⁊ no.in.c.romana.de ſen.ex.lib.vj.vbi
glo.ponit multas drias inter ſtatutū ⁊ ſniam.⁊ fa-
cit qd̄ le.⁊ no.in.c.a nobis.de ſen.ex.⁊ vide glo.in
cle.ne romani.de elec.⁊ Jo.an.in.c.ſi.de offi.ar
chipſb.⁊ h no.q2 vidi multos errare. In gl.j.in
ſi.Hoſti.circa h brocardū facit hanc diſtinctionem
ꝙ in his que tendūt ad defenſionē fidei pōt fouēs
fidem recipere ꝓ ſe q̄cquid infideles ſcripſerūt pro
fide ſ contra ſe nō tenetur alia recipere.⁊ ita loqui
tur.c.ſi quis.⁊.c.ſi hereticus.alle.in glo. in priua-
tis vero aut recipit quis aliquid de facto pro ſe ⁊ te
netur recipere cōtra ſe vt hic.ſed h nō ſufficit quo-
niam non ꝑdunt iſti ꝑuilegiū niſi tertio fuerint mo
niti.ſed hoc operat̄ ꝑuilegiū clericale alr̄ aūt proce
deret dictū Hoſti.ꝓ h.iij.q.iij.ſi quis teſtib⁹. Aut
de iure quis allegat ⁊ nō tenet̄ recipere contra ſe.
vt in.c.ex parte decani.de reſcrip. Tu vide ad ma-
teriam bo.glo.in.c.ij.de mutu.peti.⁊ in auc̄.quas
actiones.C.de ſa.ſan.eccl̄.⁊ per Jo.an.in regula
qui ad agendum.de reg.iur.lib.vj.in mercu.⁊ ex
ibi no.dic ꝙ vbicūqꝫ mihi aliquid cōcedit̄ in priui-

legiū motu ꝓprio illud nō teneoꝛ obſeruare cōtra me ꝛ ideo eccleſia nō tenet̃ obſeruare p̄ſcriptionez q̄dragenariā ꝯ ſe imo p̄ſcribit ꝯ priuatum ſicut priuat⁹ ꝯ priuatū vt no. in dictis iurib⁹. Ad ꝓpoſitū ꝙ iſti clerici habebāt priuilegiū clericale qḋ nō perdunt niſi a iure rōne delicti priuent̃. ¶ In glo. i. ṽ tertio in fi. pōdera hū fi. glo. qꝛ colligit̃ vn⁹ intellectus ad iſtū tex. videlicet ꝙ cleric⁹ tertio monit⁹ nolens deſiſtere a negociationib⁹ nō ꝑdit om̄e priuilegium clericale. imo videt̃ glo. intelligere ꝙ etiam nō ꝑdat priuilegium fori qꝛ illud eſt minoris preciu dicij q̄ꝫ priuilegiū canonis. ſi q̄s ſuadente. ꝛ in hac vlt. glo. tres opi. reperiunt̃. ꝟ verioꝛ videt̃ illa Io. an. quā tacite h̄ ſentit glo. ꝙ ſolū ꝑdat p̄uilegium q̄ ad negociatiōes ꝛ q̄ ad facultates ſuas et q̄ incedit in habitu ꝛ tōſura. ꝛ iſte intellectus ſatis videt̃ conueniens l̄re dū dicit de ſuis facultatib⁹. ꝛc. Itē iſte tex. eſt penalis ergo dꝫ ſtricte intelligi. ſerua ergo c. perpendim⁹. ꝛ c. cōtingit. ꝛ c. in audientia. ĩ. de ſen. ex. in caſibus ſuis. ꝛ ſi diceres iſta ē modica pena. nā quilibet cleric⁹ nō curabit deſiſtere a negociationibus ꝓpter ſolutionē iſtaꝝ gabellaꝝ. dic ꝙ propter hoc nō tollit̃ q̄n ſuperioꝛ poſſit ꝓcedere ad alias penas iuris. hic ſolū adhibet̃ remediū i fauorem laicoꝝ. quibus p̄iudicabat̃ p clericos negociatores nolētes ſoluere gabellas. quidā antiqui volebāt intelligere tex. in clericis cōiugatis qḋ nō procedit p. c. vnicū. de cle. ꝯiu. li. vj. qꝛ nō gaudēt priuilegio in facultatibus vt ibi dicit̃. Et no. bene tex. ꝙ nō ſolū perdunt priuilegiū in negociationib⁹ ꝟ etiam in ꝓprio p̄rimonio qꝛ ex quo mercant̃ ex patrimonio dignū eſt ꝙ nō ſint priuilegiati. ¶ In gl. fi. ibi in facultatib⁹ eccleſie nō fit p̄iudiciū. nota gl. nā ex ea iuncto tex. poſſum⁹ dicere ꝙ ſi cleric⁹ negociatur de bonis eccl̃ie nō debet ꝑdere priuilegiū quo ad bona eccliaſtica qꝛ delictū pſone. ꝛc. ꝛ vide Fre. in ꝯſi. cc. q̄ ſentit ꝙ ſi bona eccl̃iaꝝ deferant̃ ad certū locū negociatiōis cā nō tenet̃ ſoluere aliq̄d ꝓ gabella: ita ꝙ c. q̄ꝫq̄ꝫ. de cenſi. li. vj. ꝛ cle. p̄ſenti. eo. ti. nō habeat locū in bonis eccl̃ie qḋ ſemꝑ no. ¶ Poterit ergo ſupioꝛ clericū cōpeſcere vt nō negociet̃ in bonis eccleſie. nō tñ ex delicto clerici debet eccleſia ꝑdere priuilegia in ſuis facultatib⁹ qḋ ē bene no. ꝛ ſatis facit h̄ l̄ra in ar. ¶ In eadē gl. ibi. res clericorū ꝛ eccl̃iaꝝ gaudeant eodē priuilegio. ꝛc. no. glo. nā generalit̃ vult vt bona clericoꝝ ꝛ eccleſiaꝝ gaudeant eodē priuilegio. ad idē gl. in. c. ex l̄ris ð pig. ꝛ in. c. ſilr. xvj. q. j. ꝟ vt pluries dixi h̄ non procedit generalit̃. nā aliter p̄ſcribit̃ ꝯ eccl̃iam ꝛ alit̃ ꝯ bona p̄rimonialia clerici. vt no. glo. xvj. q. iiij. c. j. ꝛ Io. an. in. ð. regula. q̄ ad agendū. nec cleric⁹ petit reſtitutionē in integꝝ in rebus ꝓprijs. vide glo. in cle. vnica. de in inte. reſti. Spe. de in inte. reſt. §. qualr ṽ. ꝟ nunquid. ꝛ vide glo. nō tradendā obliuioni. i ð. c. q̄ꝫq̄ꝫ. q̄ dicit hoc nō eē veꝝ vniuerſalit̃. procedit ꝙ hoc dictum glo. in caſibus iure expreſſis. ꝓbat̃ rōne. nā priuilegiū vni ꝯceſſum nō dꝫ extendi niſi quatenus a iure repitur extenſū in. c. ſane de priuile. ¶ In ea. glo. ibi. ꝛ ita ſuſpendit̃ priuilegium no. glo. ꝙ in caſu hui⁹. c. cleric⁹ nō ꝑdit irrecupabiliter p̄uilegiū ꝟ ad tp̄s donec inſtiterit in negociationibus. vide ſil̃r in. c. j. de cleri. cōiu. li. vj. ¶ Ultimo extra glo. hic querit̃ de quotidiana. q. nūquid eccleſia vel clerici teneant̃ ſoluere p̄ſtātias ſeu alia onera ꝓ poſſeſſionib⁹ eis collatis ex q̄ ex illis poſſeſſionib⁹ ſoluebāt̃ onera anteq̄ꝫ ad eos ꝑuenirēt. In hac. q. p̄ncipaliter repiunt̃ tres opi. Quidā vt Goff. diſtinguūt inter onera pri⁹ ipoſita ꝛ nō ſoluta ꝛ alia de nouo iponēda vt ad prima teneant̃ clerici ad ſecūda nō. ꝓ hoc facit tex. in. l. impatores. ff. de publi. vbi innuit̃ ꝙ quiſq̄ꝫ poſſeſſoꝛ ē obligatus ad ſoluendū onera p̄teriti tp̄is ꝛ anteq̄ꝫ poſſeſſio ꝑuenerit ad eū. videt̃ eni hoc on⁹ annexū ipſi rei iō tranſit in quēcūq̄ꝫ poſſeſſorem. arg. in. c. ex l̄ris. de pig. ſꝫ quo ad alia onera pōt eccleſia vti priuilegio ſuo. ſicut in ſimili dicit̃ in fiſco. in. l. fiſcus. ff. de iur. fiſ. Alij diſtinxerūt vtꝝ iſte poſſeſſiōes eſſent prius aſcripte ꝓ ſolido ꝛ libra ſicut hodie cōmuniter i ꝓuincia tuſcie. ꝛ tūc tranſeunt ad clericos cuꝫ oneribus ſuis. ſecus aūt vbi nulla fuiſſet aſcriptio facta ¶ Tertia opi. ꝛ verioꝛ eſt ꝙ aut illa bona habebāt onus perpetuū annexū ꝛ inuariabile ꝛ tūc tranſeunt ad clericos cū onerib⁹ ſuis. facit cle. j. de cenſi. ꝛ qḋ ibi no: aut onus nō erat tale vt ſunt iſte deſcriptiones q̄ fiunt hodie. qꝛ eſtimant̃ bona cuiuſcūq̄ꝫ vt ſoluāt plus vel minus ſm̄ impoſitionē collecte. ꝛ ad iſta onera nō tenet̃ eccleſia vel clerici: qꝛ non poteſt dici ꝙ hoc ſit onus annexū poſſeſſionib⁹ cuꝫ nō ſit perpetuū. ſed variabile. ꝛ q̄n̄q̄ꝫ iponit̃ perſone pro rebus. ſi ergo ꝑueniunt ad eccleſiam debēt cenſeri iure eccleſiaſtico. ꝓ hoc bo. tex. in. c. vnico. de iure pa. li. vj. ꝛ. ð. l. fiſcus. ꝛ hāc opi. tenuit Io. ð lig. in. ð. cle. p̄ſenti. ꝛ In. an. poſt archi. in. c. j. de imu. eccle. li. vj. Et quid ſi clericus habeat bōa cōia cū fratre laico nūquid teneat̃ ſoluē: ꝛ de ſimilibus q̄ōnibus vide per ſpe. in ti. de cle. cōiu. ṽ. hmōi autem. vide per Bar. i. l. reſcripto. ff. de munc. ꝛ ho. vbi ponit aliquas practicas afficiendi bona ſecularia. ꝛ ſic affecta tranſeant ad clericos. cui⁹ dicta mihi nō placēt maxime ꝓpter fraudeꝫ. nā de directo venit ꝯ p̄uilegiū eccl̃ie ꝯceſſū p impatorē in. l. j. C. ð ſa. ſan. eccl. q̄ſq̄ꝫ eni hꝫ liberā facultatē donandi eccleſie ꝛ per impoſitionē onerum fraudulēter factā impeditur illa libertas donandi.

Additio. vſq̄ꝫ ad fi. ¶ Ulterius queritur q̄ negociatio intelligit̃ clericis eē ꝓhibita ꝛ que nō. Remittunt doc. ad ea que habent̃ in ſpe. in ti. de cle. ꝯiug. in. ṽ. ſed quā dices. do. An. h̄ dicit ꝙ eſt d̄ria inter negociationē ꝛ artificiū. dicēs ꝙ negociatio ē clericis ꝓhibita. ꝟ artificiū nō. ꝑ ea q̄ habēt̃. lxxxviij. di. ꝑ totū. ꝛ marie i. c. eijciens q̄ eſt palea. ꝛ i. c. qm̄ nō cognoui. ꝛ. xcj. di. clericis ¶ Ad primū aūt de negociatiōe etiaꝫ facit qḋ habet̃ in. c. j. ꝛ. ij. ĩ. ne cle. vel mo. ¶ Sed ad ſecūdum videlicet de artificio facit qḋ habet̃ de ꝯſe. di. v. in. c. nūq̄ꝫ. ꝛ in palle. c. clerici. Que aūt dr̄ negociatio ꝛ ſic q̄d ſit negociari. dicit qñ res empta ñ mutata mā alteri vēdit̃. hec negociatio appellatur ꝛ videt̃ ꝓhibita clericis ꝑ ea que habent̃ in. ð. c. clericis. artificiū vō ē qñ q̄s emit aliquā mām ꝛ per ar

tificiũ reducit ad aliquã formã vt ſi forte emat vimi
na ⁊ faciat caniſtra. vł emat chartas ⁊ ſcribat libros
vel emat aliqđ lignũ vt faciat aliquã domum. vel
emat filũ vt faciat rhetia. ⁊ idẽ in ſi. vt habet in. d.
c. nũq̄. nam ſm do. An. tales nõ dicunt mercato-
res vel negociatores ſed poti⁹ artifices ſtricto ſum
pto vocabulo. ⁊ ſic negociari ꝓprie dicit in cõmer-
cijs. j. de. v. ſig. c. forus. §. negocium.

¶ De cohabitatione clericorum ⁊ mulierꝝ. Rubrica

¶ Quia mulierꝝ cõſortia reddũt vitam clericorum
de incõtinentia ſuſpectam. ideo poſt precedentem
rubricam merito ſubijcitur hec rubrica.

Inhibendum. Sacer-
dos mulieres quas etiã antiqui ca
nones pmittũt ſi ſuſpecte ſũt reti-
nere nõ debet. vel clarius ſic. Cleri
cus nõ debet retinere i domo mu-
lierẽ ſuſpectã de incõtinentia etiã ſi ſit mater vł alia
ↄſanguinea. h. d. Et habet quattuor dicta. primo
ponit ꝙ nullus cleric⁹ debet tenere extraneã. ſcđo
ꝙ nec ↄſanguineã. tertio ꝙ cõſanguinee indigenti
extra hoſpitiũ ſuũ põt prouidere. quarto ꝙ nulla
femina tanq̄ miniſtra in eccleſijs clericis miſceat.
ſcđa ibi. ſ nec. tertia ibi. ſ ſi. quarta ibi. ꝓhibendũ
¶ Nota primo abſtinẽdũ ab eo qđ põt eẽ cã mali.
Itẽ no. ꝙ clericus licite ꝓuidet ↄſanguineis etiam
de bonis eccleſie. qđ intellige vt. j. ſubijciam cũ gl.
Itẽ nota regulã generalẽ ꝙ nullã feminã põt cleri-
cus tenere in domo ſua ex qua poſſit oriri ſuſpitio
incõtinẽtie. ¶ In glo. ij. ibi intellige de ſuſpectis. ⁊
hoc cõiter placet doct. h. ſ tũc oppo. nam ſm hoc nõ
erit dĩa inter ↄſanguineas ⁊ extraneas. nam ſi ex
tranee nõ ſũt ſuſpecte pñt teneri in domo vt in. c. a
nobis. j. eo. So. dicerẽ ſic ꝙ ↄſanguineas iuuenes
alĩs nõ ſuſpectas põt clericus bone fame in domo
tenere. ſ extraneas iuuenes nullo mõ põt tenere.
quãtũcũq̄ ſint bone fame. q2 talis ↄmixtio eſt peri-
culoſa. nõ ſic cũ ↄſanguinea. ⁊ h̄ ſentit glo. in. c. vo
lumus. lxxx. di. ⁊ vide qđ le. ⁊ no. in. c. cũ omnib⁹.
ea. di. l3 do. An. hic videat requirere int cõſangui
neas vt alter ſit ſenex. ſed nõ placet q2 tũc ceſſaret
ſuſpitio incõtinẽtie ⁊ nullibi illud probat. Item in
tellige ꝙ nõ ſit talis ↄſanguinea q̄ habeat ſecũ pe-
diſſequã q2 licet nõ ſit ſuſpitio cũ matre vel ſorore.
põt dubitari de pediſſequis vt hic in tex. Item in-
telligo qñ clericus habitat ſolus in domo. ſi enim
viueret cũ alijs clericis nõ d3 tenere matrẽ. q2 licet
ipſe ſit bone fame tñ orit ſuſpitio reſpectu aliorum
clericoꝝ vt no. in. d. c. volum⁹. Sed dubitat ð epo
nunquid poſſet ſecũ hr̄e matrẽ ſeu aliã nõ ſuſpectã
⁊ dicit do. An. h̄ ꝙ nõ. allego glo. in. c. legit. lxxxj.
di. ſ illa glo. mouet p tex. iuris ciuilis in auc. nullã
C. de epi. ⁊ cle. S3 ego dico oppoſitũ ⁊ allego text.
expreſſum. in. c. interdixit. xxxij. di. nã in canonib⁹
nullibi ꝓbat ↄtrium. imo videt pmiſſum. vt. d. c. i-
terdixit. nec ẽ ſtandũ legi ciuili ex q̄ canon innuit
oppoſitũ. fateor ꝙ pmũ ẽ honeſtius maxime ꝓpter

alios clericos cũ epo morãtes. Et in fi. glo. vide ſi
milẽ gl. i. d. c. cũ oib⁹. ⁊ dic ꝙ itra q̄rtũ ĝdũ int aſcẽ-
dẽtes ſm cõditionẽ nr̄i tpis nõ põt eẽ incõtinentie
ſuſpitio. q2 aſcendẽs eẽt decrepit⁹ ¶ In gl. pe. ad
fi. no. gl. ꝙ cleric⁹ poti⁹ ↄſanguineis q̄ alijs d3 ſub
uenire de reb⁹ eccl̄ie. nã tenet q̄s diligere magi cõ-
ſanguineũ q̄ extraneũ. ⁊ i elemoſyna facienda eſt
dare gradũ vt primo ſibi q̄ ſuis ⁊ pmo ſuis q̄ ex-
neis ⁊ pmo ex̄neis notis q̄ ignotl. ⁊c. vide pulchꝛ
tex. in. c. nõ ſatis. lxxxvj. di. ⁊ tex. cũ glo. in. c. quie-
ſcam⁹. xlij. di. S3 ↄ hãc gl. facit tex. in. c. puenit. j. q
iij. vbi dicit ꝙ grau⁹ peccatũ ↄmittit plar⁹ dando
ↄſanguineis q̄ extraneis. Sed intelligo tex. illum
ꝙ grauius peccat pſumptiue. q2 pſumit largi⁹ da-
re cõſanguineis q̄ extraneis ⁊ ſine aliq̄ menſura.
Itẽ loquit qñ vult eos ditare ⁊ nõ ſubuenire tanq̄
alijs indigẽtib⁹. nã amore ſanguinis carnalis ſpo
liat eccliam. ⁊ vide qđ ibi no. in glo. Itẽ vide ad p̄-
dicta bonũ tex. cũ glo. in. c. oino. xxxj. di. vbi dr ꝙ
ꝓpriam vxorẽ ⁊ filios ſuſtinere d3 de bonis eccl̄ie.
loquitur tamẽ de cõiuge ⁊ filijs ante clericatũ habi
tis. ſ ego puto idẽ eẽ in filijs habitis p illicitũ coitũ
nã licet clericus male fecerit. tñ ex quo ſunt geniti
nõ ſunt pdendi: ſ eis tanq̄ pauperibus ſubueniẽ-
dum. pro h̄. c. cum haberet ⁊ qđ ibi no. j. de eo qui
dux. in matri. quã pol. ¶ Et ex omnib⁹ p̄dictis no
ta bo. ar. ad. q. quotidianã. nunqđ deputatus exe-
cutor ad diſtribuendũ certa bona pauperib⁹ poſ
ſit diſtribuere inter ſuos ↄſanguineos pauperes:
⁊ videtur hic tex. cũ p̄dictis ꝙ ſic. nam clericus ẽ ex
ecutor ⁊ debet diſtribuere ſuperflua inter paupes.
xvj. q. j. c. fi. ⁊ tamẽ poteſt diſtribuere inter conſan
guineos proprios vt patet hic ⁊ ex predictis. facit
qđ no. in. l. ſi mandauero. ff. manda.

Si quiſquã. Excõicatur cleric⁹
q̄ a ſuſpectaꝝ mu-
lierum colloquio nõ deſiſtit vel earum cõ-
ſortio. h. d. ¶ Nota ꝙ appellatione ſacerdotl venit
presbyter. itẽ diaconus ⁊ ſubdiaconus. ⁊ intellige
largo ſumpto vocabulo. nam oẽs iſti large poſſũt
dici ſacerdotes q̄ſi deo ſacrati. ꝓ quo facit qđ not.
xxxij. di. in ſũma. ⁊ vide tex. in. c. j. xv. q. v. vbi dia-
conus appellatur ſacerdos. ⁊ tene menti in h̄ iſtũ
tex. nã potes ex eo facere hãc regulam ꝙ in mate-
ria fauorabili appellatione ſacerdotis cõphendunt
oẽs qui ſunt in ſacris ordinibus. ſ quia materia
hic erat odioſa. ideo forte papa hoc voluit expri-
mere. q2 alĩs nõ fuiſſent ↄphenſi. ⁊ ſic potes elicere
regulã in oppoſitũ ꝙ in materia odioſa vbi nihil ali
ud exprimit appellatione ſacerdotis venit tñ pſby
ter. ⁊ etymologiam ſacerdotis ⁊ pſbyteri. viđ. xxj.
di. cleros. ¶ No. ſcđo modum ꝓcedẽdi ↄ clericos
fornicarios palã nõ ↄcubinarios vt moneant vt h̄
dr. Tertio no. bo. dictũ ex tex. ꝙ ſuſpitio p̄cedẽs ⁊
admonitio ſequẽs cui nõ paret l3 inducãt preſum-
ptionẽ magnã ↄ inobediẽtes nõ tñ ꝓbãt delictum
vñ d3 ↄ talẽ ꝓferri ſnĩa. vt nõ iponat pena nãlis de
licti. nã ſi ex ſuſpitiõe p̄cedenti ⁊ ſpreta monitione
iſti clerici haberent ꝓ ↄuicti nõ ſolũ excõicarentur
ſ grau⁹ ↄ eos ꝓcederet. vt in. c. ſic. ⁊. c. ſi aũt. j. eo.